

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hétre ..... 2 k. 40 f.

KIMUTATÁSOK:

4-hasábos polt sor egyszer 20 Ml.
minden következőnél 10 Ml.

Nyitótér sora 40 Ml.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

NYADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, május 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: A románok új memoranduma.
- A képviselőház ülése.
- Arad vendégei.
- A hadügyi delegáció.
- A Visontay-iskola tálalata.
- Az aradi országos tornánévp.
- A japánok visszavonulása.
- Aradi kereskedők és az önálló vámterület.
- Az árvaház kiállítás.
- Egy aradi színházas karrierje.
- Tárcs: Gordon. Írta: Rudyard Kipling.
- Csarnok: Délház. Írta: Tutsekne-Berheft Lilly.

A románok új memoranduma.

Arad, május 20.

A románok ismét memorandumot akarnak vinni a „császárnak.” A memorandum ezuttal nem Lukácsiu és hazaáruló társai lennének: hanem a méltóságos és főtisztelendő, illetve főmagasságu román érsekek és püspökök.

Az aradi román újság mai számában harcra szólítja a románokat a Berzeviczy által benyújtott új népoktatási törvény ellen, a melynek sérelmei miatt tájékozik. Azt írja az aradi románok lapja, hogy a magyarországi két román egyház: — görög keleti és görög katolikus — két metropolitája és püspökei küldöttségben keressék föl „5 felségét, a császárt” és tiltakozzanak ezen magyarosító törvényjavaslat ellen. S okunk van hinni, hogy ez a megbotránkoztatón hazafiatlan eszme nemcsak mint az aradi román lap óhajta, hanem mint olyan terv merült föl, a mely fölött az aradi ro-

mán egyházi körök komolyan gondolkodnak.

Gyönyörű is lenne: *Metranu* János és *Mihályi* Viktor érsekek, Papp I. János, Radu Demeter, Popea Miklós, Hosszu Vazul meg a többi püspökök, a magyar főrendiház tagjai; díszes egyházi ornátusban járulnak a király elé, bevádolván a vallás- és közoktatásügyi minisztert. Hogy ezt a minisztert csapja el, törvényjavaslatát tépje darabokra a király. Mert képzelje csak, felséges uram: Ez a miniszter a magyar nyelvnek több jogot ad, mint a mennyit a román metropoliták és püspökök hajlandók annak adni. Pedig körülbelül Papp I. János püspök is kijelentette, ép e lapok tudósítója előtt, hogy ők, románok, nem ellenzik azt, hogy a magyar nyelvet tanítsák. A magyar iskolákban, — tette hozzá bizonyára mentális reservationnak a püspök ur.

Hogy a románok túlzó része mennyire lenézi, lealjasítja a magyar állami tekintélyt, az alkotmányt, legjobban mutatja ez a vakmerő ötletük, hogy a törvényhozás megkerülésével az egyházfőket a király elé meneszszék — a magyar államhatalom ellen. Az a remény, hogy a főpásztorok kaphatók lesznek erre a képtelenségre, és az a mindennél képtelenebb gondolat, hogy a magyar király ilyen deputációt fogadni fogja, — ez jellemzi a románok hazafiságát és államhűségét, a melyet Papp I. János püspök oly annyira hangoztatott.

Milyen jogokat bátorzkodnék az állam az új népoktatási törvényben venni magá-

nak a felekezetekkel szemben? Elsőben is kimondja, hogy a felekezeti tanítóképző intézetek tantervét stb., az állami tanterv keretén belül, maguk a felekezetek is megállapítják ugyan, de annak mégis mindenestre úgy kell megállapítva lenni, hogy nem magyar anyanyelvű tanítójelölt a magyar nyelvet alaposan elsajátíthassa. Hogy ez megtörtént-e, arról az állami vizsgálóbizottság vesz számot, midőn a magyar nyelvtanítási gyakorlatából, Magyarország története, földrajza, irodalma, alkotmánya tantárgyakból magyar nyelven veszi be a vizsgálatot. A magyar nyelv oktatása érdekében a törvény a vármegyei közigazgatási bizottságoknak kötelességüké teszi, hogy minden olyan tanító ellen, aki a magyar nyelv tanítását elhanyagolja, vagy a törvényben előírt célnak megfelelő sikerrel tanítani képtelen, — aki a kormány által eltiltott tankönyveket és taneszközöket használ, aki államellenes irányt követ, és végül, aki a kivándorlási ügyekkel tiltott módon foglalkozik, foganatosítsák a fegyelmi eljárást és ezzel egyidejűleg állásától és illetményeitől a tanító felüggesztetik. Ha pedig valamely tanítót az előbb említett üzelmek miatt kellett helyéről elmozdítani, akkor annak helyét a miniszter tölti be és ha valamely iskolában kétszer is előfordulna ilyen jelenség, akkor az államnak joga van a felekezeti iskola helyett állami iskolát felállítani.

Nos: ha ennyi joga nem volna az államnak, az állam nyelvének a felekezetek iskoláiban, akkor nem az állam lenne állam, hanem a felekezetek. A görög keleti

Gordon.

(Eplizód az első nilusi hadjáratról. Rudyard Kipling: The light that failed.)

Angolból fordította: Ehler Antal.

— Ugyan semmi különös okom sincsen rá, hogy haragudjam lapunk mélyen tisztelt olvasóközönségére, de azért még sem bánám, ha belőlük néhány ezer példány itt volna elhelyezve a sziklák között. Legalább nem kiabálnának olyan türelmetlenül a reggeli kiadás után. Te Torp, el tudod képzelni a mi „hü olvasónkat”, a mi „állandó előfizetőnket”, a rendszeretű békés pater familiast” amint fogvacogva didereg itt a tüzes kavicsos?

— Kék fátyollal a kalapján. Hurráh! Találtam egy darab zsákvásznat. Kinél van egy varrótü?

— Én adhatok egy füzötűt, de csakis hat négyszögűhüvelyk zsákvászon ellenében. Mindkét térdem kilyukadt.

— Miért nem követelsz mindjárt hat négyszögűkilométert? Na, ide azzal a tüvel, majd meglátjuk, hogy leszünk. Mit rajzolsz Dick?

— Mit? Hát „saját külön tudósítónkat, amint ruhatárát foltozza” — felelte nevetve Dick Helder, egy londoni képes újság rajzolója míg társa Torpenhow, az egyik londoni napilap szindikátus harci tudósítója, kibujva nadrágjából vizsgálta annak szembekötő hiányait.

— Tyhü az áldóját, egy egész cukros-zsák sem lesz elég ide — hé kormányos! Adja csak ide a ladikvítorlát!

Az egyik cethalász csónak hátsó részéből percre láthatóvá lett egy fezes barna fő, amint széles mosolygással kétfelé nyílt és eltűnt újra. Torpenhow egy ingben öltögette tüjét. Dick rajza fölött csuklott egyre-másra.

Vagy husz cethalász csónak volt kikötve a Nilus homokos partján, valahol a harmadik és negyedik kataraktus között. A hajók legénysége egyesülve a parton együtt haladó tevelovasság” legénységével, nyújtózkodott és pipált; sokan a folyamban fürdöttek vagy mosták ruháikat. Az egyik ladik megrepedt fenékel feküdt a szárazon és a hajóács végtelen káromkodások között igyekezett, hogy lengővé tegye a sérült járművet.

— Legelőbb a komisz kormány reped szét ebben a kutya melegben, aztán az árboc hasad meg, most meg ez az istenverte bárka maga nyílik kétfelé, mint egy lótuszvirág.

— Akár csak az én nadrágom. Hej barátom Dick, mikor látunk megint szabóboltot, meg korcsmát?

Az egyedüli feleletet a Nilus adta, amint haragos morajjal zudult a sziklák között lefelé, mintha ütne volna a fehér embereket vissza a hazájukba. A nilusi iszap leírhatatlan büze jelezte a folyam apadását. A sivatag e helyen egészen a vizig hatol; a szürke veres és fe-

keté halmok között volt felítve a tevel-hadosztály-tábor.

A hadoszlop már vagy két hónap óta nyomult dél felé a Nilus mentén. Az utóbbi három hét óta nem mutatkozott az ellenség, de a folyamon nehéz munkájuk volt a katonáknak a tömördek sziklaszoros, zuhatag, zátony és sziget-csoport között. Nap-nap után haladt a csapat, lépésről lépésre kemény munkával az izzó szudáni nap heve alatt, — míg belefásulva a végtelen fáradalmakba, az emberek elveszítették érzékeket az idő és a hely iránt.

Usztönszerűleg mentek csak mindig tovább valahova, hogy valamit véghezvigyenek. Előttük folyt a Nilus és annak egyik végén várta őket valami Gordon nevű ember, aki életéért harcolt egy Karthum nevű városban.

A katonákkal együtt izzadtak és dolgoztak az újságok hadi tudósítói. Mert hiszen az egész hadjárásban az volt a fődolog, hogy a közönség odahaza reggelije mellett olvashassa a legújabb híreket, hogy legyen mitől lelkesedjék, a mi hátát kellemesen megborzongassa és amitől táplálgathassa: vajjon él-e még Gordon, vagy meszárólták az egész angol haderőt a tagban?

A szudáni hadjáratról elmondhatni, pítőresque egy háború volt. Milyen hajmató dolgokat lehetett onnét haza küldeni, még az is sikerült az egyik vagy másik tudósítónak, hogy agyonverte magát — ami lap

egyház koordináltja Magyarországnak, a metropolita pedig ugyanolyan kormány, mint az, amelyik az állami működésért a felelősséget viseli. És miután az egyik kormány törvényjavaslatot nyújt be a törvényhozáshoz (amely testületről, úgy látszik, Vlád Aurél óta se akarnak tudomást venni a románok) hát a nemzetiségi feleketek követelik a császártól, hogy az visszavonassék.

A kormánynak igaza van, amikor a román gyermekeket az állam nyelvére akarja taníttatni, amelynek ők polgárai lesznek. Hanem a *felöltött* románok számára még nem adtak be a törvényhozáshoz javaslatot. Olyat, amely törvénytiszteletre szoktatja őket. Amely elveszi a kedvüket a memorandumok minden fajtájának gondolatától. Amely kellő büntetést ad az olyan románoknak, akik egyszer a hegyek között lakó mőcökat izgatnak az állam ellen, máskor meg főmagasságu érsekeket és méltóságos püspököket.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 20.

A képviselőház mai ülésén meglehetősen üres padosorok előtt Rátkay László vonta felelősségre a kormányt a hadügyi kiadások emelése és a külügyminiszternek Törökországra vonatkozó erős beszéde miatt. — Tisza István azonnal válaszolt, kellő értékükre redukálván Rátkay heves kifejezéseit. Majd Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter válaszolt Buzáth Ferencnek a katolikus papok kongruája tekintetében hozzá intézett interpellációjára. A válasz kielégítette Buzáthot, aki azt tudomásul is vette. Holnap csupán formális ülést tart a Ház. Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése május 20 án.

— Kezdeté d. e. 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

Elnök az ülést megnyitva, bejelentette, hogy a felség előtt kifejezte a képviselőház háláját Rákóczi hamvainak hazahozataláért. A király köszönettel vette a hódolatot, és örömeinek adott kifejezést arra, hogy a határozatot a Ház egyértelműen hozta meg.

Rátkay László napirend előtt való felszólásra kért és kapott engedelmet.

nagy előnyére szolgált. A gyakori kőshegyre menő csatározásokban tevékeny részt is vehetett a „saját külön tudósító“, a mi nem utolsó sportot képez és milyen fulmináns, érdekeszkő tudósítást lehetett haza telegrafálni az esetről!

Torpenhow és Dick Helder Suakinban találkoztak és azóta együtt maradtak jóban és főleg rosszban. Így Dick volt az, aki a második kataraktusnál leitatta a távirótisztet pálmalevelekből alkotott kunyhójában, elvette tőle a konkurens lapszindikátus tudósítójának jelentését, tőből aztán Torpenhow faragott felette érdektudósítást saját lapja részére. Együtt csak a négyszögökben és együtt izzadtak a nap heve alatt. Végre hozzá csatlakoztatáthum felmentésére küldött ekspedíciót helyet kaptak a folyam-hadosztály 'kjában. Ma aztán az a baj érte hajóv sziklazátonyba ütdött és most megkét kellett kifoltozni a parton. Aköz- hajóraj lassankint összegyüleke- és állomást tartott a parton vele haladó hadosztálylyal együtt. ászkodott Torpenhow, ez is meg- ost megint van nadrágom vagy

ábát és büszkén mutatta a re-

De ni, mi lelte a tevéseket? dühösen recsegték a trom- gyverők után rohantak.

(A hadügyi milliók.)

Rátkay László pártja, a Kossuth-párt nevében beszélt. A közös hadügyi kormány rendkívüli százmilliók követelését hozta szóba, hogy ellene tiltakozzék.

Rákosi Viktor: Amitják a királyt!

Rátkay László: Törni tovább ezt nem lehet. Ugy a hadügyi, mint a külügyi politika ellen tiltakoznia kell pártja nevében. A hadügyminiszter nem számol a nemzet anyagi erejével, a külügyi politikánkban pedig cserben hagyott bennünket a hagyományos tisztánlátás. Folytonosan rettegünk kell azon, hogy háboruba elegendünk. A külügyminiszter megfenyegette azt a Törökországot, amely a magyar nemzet teljes rokonszenvét bírja. (Zajos helyeslés a baloldalon). Sohsem fogjuk elfeledni azt, amit Törökország negyvennyolcban menekültünkért tett. (Ugyvan! Ugy van! a baloldalon).

Madarász József: Eljen Törökország!

Rátkay László: Az ilyen politika ellen óvást emel a függetlenségi párt. A hadügyi kormányzat pénzre-pénzt követel, hogy technikailag fejlessze a hadsereget. Pedig nem ezen dől el a dolog — Látjuk azt az orosz-japán harc-téren. A mi a japán hadsereget harc-képessé tette, a nemzeti lélek, amely a közös hadsereget nem jellemzi, az hiányzik belőle. Az ellenzéknek minden alkotmányos fegyvert igénybe kell venni, hogy ilyen politikának gátat vessen. Tiltakozik az ilyen politika ellen a pártja nevében, mely itt kisebbség, de mégis a nemzetet képviseli. (Helyeslés a baloldalon).

Tisza István gróf miniszterelnök nem óhajt Rátkayval polemizálni; különösen áll ez a hadügyi költségek nézve. Mentül többet foglalkozunk ezzel a kérdéssel, annál világosabbá válik. A mi az ágyu beszerzését illeti, ezek a költségek beszerezhetőkké válnak annélkül, hogy ez a költségvetést külön megterhelné. Az 150 millió és nem 400 millió esik Magyarországra és ebből a költségvetésre külön teher nem hárul. Rátkay kifejezte a rokonszenvét a törökökkel szemben. Es ebben nincs ellentéte sem szóló, sem a nemzet, sem a külügyminiszter között. Mindannyian rokonszenvvel viseltetünk Törökország iránt. Jó barátai vagyunk és ezért kell, hogy hibáit ne hallgassuk el. Hivatkozott Rátkay a magyar delegáció elnökének beszédére is. A magyar delegáció elnöke Rátkaytól sem a hazafiságból, sem a törvényes tudásában, sem a mi a férfiaságát illeti, leckére nem szorul. (Eijenzés a jobboldalon).

Harmadszor való olvasásban elfogadták az 1884 évi IV. tc. által Szegeden felállított középítészeti tanács hatáskörének újabb meghosszabításáról, a Wimpfen grófok főrendiházi tagságáról és a beruházásokról szóló törvényjavaslatot.

— Ahá, meglepetés, mondá Dick nyugodtan. Nézz csak arra felé, Torp, hogyan nyúzsognak a feketék.

A teveosztály emberei kiabáltak a gyalogságra, hogy hozzájuk csatlakozzék. Akik a parton voltak, felkapva fegyvereiket, feléjük szaladtak; a folyamon levő ladikok legénysége pedig nyakrafőre evezett parthoz, hogy kivegye részét a harcból. A sziklás, hepehupás vidéket egészen ellepte a fanatizált arabok sokasága. Ezer szerencse, hogy a mint a fehéreket meglátták, kis időre megálltak, hogy határtalan örömknek vad üvöltéssel és ugrással adjanak kifejezést. Egyikük még arra is vett időt magának, hogy beszédet intézzen társaihoz. Ezalatt a teveosztály nem tüzelt, hanem azon iparkodott, hogy valamiképen négyszögöt alakítson. Mire az arabs szónok befejezte mondókáját, az egész angol haderő együtt volt a négyszögben.

— Ezek a Madhi emberei, mondá Torpenhow, befurakodva a négyszögbe. Hanem menykő sokan vannak. Az erre lakó törzsek nem ellenségesek pedig.

— Ebből az következik, hogy a Mahdi megint elfoglalt egy várost és az így felszabadult ostromló hordát nekünk zudította. Add csak ide a távcsövet.

— Külö és, hogy a kémek erről nem tettek jelentést — szolt közbe egy főhadnagy. De mire vár a tűzérség?

(A kvotabizottság.)

A miniszterelnök határozati javaslata következt a közösgyi költségekhez való hozzájárulás arányának megállapítása végett 15 tagból álló országos bizottság kiküldése iránt.

A határozati javaslatot vita nélkül elfogadták és az elnök indítványára nyomban megejtették a névszerint való szavazást.

Kvotabizottsági tagokul megválasztottak: Andrassy Gyula gróf, Dániel Ernő báró, Falk Miksa, Hadik János gróf, Hegedüs Sándor, Hódossy László, Josipovich Géza, Láng Lajos, Neményi Ambrus és Buzáth Ferenc.

(A katolikus lelkészek kongruája.)

Szünet után

Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter válaszolt Buzáth Ferencnek a katolikus lelkészek kongrua ügyében a minap tett interpellációjára. Szívesen járul hozzá, hogy ebben a kérdésben az aggodalmak eloszlatassanak. A multban követett eljárás nem változtat a jövőben sem. A felhívás elküldése az egyházi hatóságokhoz nem mindig egy időben történt. Ez idén áprilisban bocsátotta ki a felhívásokat, és a folyósítások már is megindultak. Panaszt egyházi hatóságoktól nem kapott. A végleges rendezés tudvalevőleg még nem történt meg. E' idén 100,000 koronával több segélyösszeget vett fel a költségvetésbe, és így a katolikus lelkészek immár 80,000 korona segítségben részesülnek. Ohaja, hogy a rendezést siettesse, és kijelenti, hogy az egyházi hatóságok ebben kezére járnak. Intézkedett az iránt is, hogy az egyházi hatóságok a segélyre szoruló lelkészek névsorát felszólítás nélkül terjesszék fel ezentul. (Helyeslés a jobboldalon).

Buzáth Ferenc a választ köszönettel tudomásul veszi, a melyre a miniszter oly gyorsan felelt.

A Ház is tudomásul veszi a választ.

Tallian Béla válas. ol Szederkényinek bothamonostori szabályozás ügyében, a mit Szederkényi nem vesz tudomásul.

(Formális ülés.)

A Ház holnap déloen formális ülést tart, hogy a főrendiház üzenetét a beruházásokról átvegye. A további ülésekre konkrét javaslat nem volt, mert nem tudni, mikor végez üléseivel a delegáció.

Ülés vége egy órakor.

Arad vendégei.

(Az ország tornászaihoz.)

Arad, május 20.

A „Magyarországi tornaegyesületek szövetsége“ megozásából folyó évi május 21., 22. és 23 án az „Aradi tornaegyesület“ rendezt a VII. Országos szövetségi tornaünnepélyt, egybekötve

E percben a négyszög sarkán elhelyezett kis hegyi ágyuk megkezdették a tüzelést. A négyszög lassan balfelé nyomul, hogy egy magaslatra juthasson. A katonák már sokszor hadakoztak ilyenformán, így a dolog nem ment ujságszámba rájuk nézve. Mindig ugyanaz a hevenyészett alakulás, por és zaj, az ellenség ostorcsapásszerű támadása ugyanaz a bizonyos nyomás a négyszög oldalára, a néhány percig tartó kétségbeesett kőshegyi küzdelem, és utána a sivatag mélységes csendje, melyet csak az ellenség sikoltásai szakítanak félbe, amint az a csekély számú lovasság elől menekül.

Eleinte csak az ágyuk tüzeltek koronként. A négyszög lassan lassan nyomult előre; a középben a megrémült tevék nyikogtak. Egyszerre megállt a csapat, négyötezer az öntudatlanságig dühített és fanatizált arabs rohant ellene. Olyan harcosok, akik nem tanulták meg könyvből azt, hogy nem lehet zárt sorokban rohamot intézni ismétlő fegyverek ellen.

Alig néhány lövés dördült el részükről. Nekány lovas harcos vezette a meztlen, fekete embertömeget, a mely mint egy görgeteg zudult vad üvöltéssel a hadsorok ellen. A harcosok tulnyomó részének csak kard vagy lándzsa volt a fegyver. Mint rendesen, ezuttal is ösztönszerűleg eitalálták a négyszög leggyöngébb oldalát és rézsutos irányban rohantak arafelé. Az ágyuk közülük kartácsoltak. Tüzelésük nyomán pillanatra hesszu utcák nyitak a

az Aradi tornaegyesület huszoröt éves fennállásának és zászlója felavatási ünnepélyével.

Még ez év elején felhívást intézett az Aradi Tornaegyesület Magyarországi tornászaihoz, hogy a magyar nemzeti tornászati eme szép ünnepélyének fényét tömeges megjelenéssel emeljék.

Ezen felhívás nem volt pusztában kiáltó szó, mert a szövetséghez tartozó egyesületek majd nem kivétel nélkül számos taggal jelentkeztek az aradi ünnepélyhez és ma már szerencsénk van a magyarországi tornászok nagy részét városunk falai között mint az aradi Tornaegyesület vendégeit fogadni.

Ama örvendetes készség, ama odaadó buzgalom, melylyel a magyarországi Tornaegyesületek meghívásunknak eleget tettek, a kijelölt versenyekre a legjobb erőiket benevezték; zálogul szolgál arra, hogy a magyar tornázás nemes eszméje az egész országban visszhangra talált.

De nem is képzelhető ez másként, mert hiszen ama célok, melyeknek elérését a magyarországi tornaegyesületek szövetsége lobogójára irt, melyeket alapelvei és alapszabályai céloznak: nemzeti fejlődésünk és hazánk boldogulásának szempontjából kiváló fontossággal bírnak. A magyarországi tornaegyesületek szövetsége a magyar tornaügy fejlesztését tűzte ki célul, mint eszközt a testi és erkölcsi nevelés emelésének.

Ezen eszme fontosságától éppen a mostani időben, a beteges idegesség, a szellemi és testi tuleröltetés, a szórakozások és élvezetek túlhajtása idejében sokkal jobban vagyunk áthatva, mint valaha. Mert évezredes igazság, hogy csak ép, erős és egészséges test, egy szilárd alapon álló jellem képesíti az embert tiszta és nemes gondolkodásra, megadja az embernek ama egészséges kedélyhangulatot, ama fáradhatatlan munkaerőt, mely az élet küzdelmeiben ma nélkülözhetetlen.

Az Aradi Tornaegyesület immár negyed százados multjával a hazai tornázás újabb ébredésének kezdetén ezen hazafias ügy felvirágoztatásáért az első munkások soraiban küzdött és eme küzdelmének fényes gyümölcse ama ünnepély, melynek rendezésével az Aradi Tornaegyesület lett megbízva.

Teljes szívből és kiváló örömmel üdvözljük a haza minden részéből idesereglett tornásztársakat, kikkel karöltve be akarjuk bi-

sűrű tömegben, a gyalogság gyorstüze pedig százával fektette őket a földre.

A világnak semmiféle civilizált katonasága sem lett volna képes áthatolni ezen a pokoli tüzelésen. De itt az élve maradtak magas úrrással szöktek át az előttük heverő holtakon és a fetrengő sebesülteken, akik még haláltusájukban is az ellenség felé vonszolták nyomorék testüket. És ez a förtelmes tömeg így neki vágott a négyszög jobboldalának.

A hadsor teljesen eltűnt a hirtelen felcsapó óriási porfellekben. Senki sem látta a szomszédját. A katonák nem tudhatták, nem támadt-e az ellenség egyszerre négy oldalról. Minden ember magára hagyva hadakozott maga körül, belédőve szuronyát a feje fölé, átugró fekete alak hátába, halálra sebesülten magával rántva ellenfelét, míg egy boszut álló puskatus véget nem vetett annak is.

Heldar és Torpenhow egy fiatal sebörvossal a négyszög közepén állottak, mikor a siketítő zivaj és a rettenetes izgalom tetőpontját érte. Ösztönszerűleg mind a hárman arra siettek, ahol a hadsorok ingadoztak. Hallatszott a testbe hatoló széles vasú lándzsák sajátos nesze és egy lovas arabs, harminc vagy negyven gyalogostól követve, jobbra balra kaszabolva és torkaszakadtából ordítva áttört a sorokon melyek nyomukban újra össszeszáródtak. Másfelől segítség érkezett. A sebesültek, akik jól tud-

zonyítani azt, hogy a magyar nemzet a férfias testedzés terén is haladást tapasztalt és e tekintetben is méltó helyet foglal el Európa művelt nemzetsi között.

Dr. Steinitzer Pál.

A hadügyi delegáció.

(A költségvetést általánosságban elfogadták.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 20.

Érdekes napja volt a delegációnak: hadügyi költségvetést tárgyalván, előkerültek a nevezetesebb katonai kérdések: a két éves szolgálati idő, majd az obstrukciós idők emlékei: a kaszárnyafeliratok, az ujonclétszám emelése. Rakovszky, Zichy Aladár, Okolicsányi László és Lovász Márton voltak az ellenzéki szónokok, a kikkel a kormány tagjai: Pitreich hadügyminiszter, a miniszterelnök és a pénzügyminiszter állottak vitába. A költségvetést különben általánosságban elfogadták. A részletes tárgyalásba is belefogtak, hanem azt csak pünkösdi után való szerdán folytatják.

Az ülésről a következő távirati tudósítást vesszük:

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délután három órakor folytatta a hadügyi költségvetés általános tárgyalását.

(Az új ágyuk.)

Az első szónok Zichy Aladár gróf volt. Elismerte, miszerint a katonai vezetőség azért várakozott ennyi ideig az új ágyuanyag megrendelésével, mert a szomszéd államok tapasztalatain okulni akart. Ezt jól is tette, mert megkímélte magát az olyan költségektől, a miniket például Németország volt kénytelen viselni. Azonban ebben is mértéket kell tartani. A mi gazdasági erőnk nem engedi meg, hogy nagyhatalom szerepét játsszuk. Kérde, hogy nem lehetne-e megtakarításokkal a hadi terheken könnyíteni.

Ernuszt Kelemen: Senki se zárkozhatik el a kényszerűség elől, hogy e rendkívüli költségeket meg kell szavazni. A katonai követelések nem képeznek meglepetést, mert két év óta tudnia kellett mindenkinek, hogy a hadseregnek új ágyukra van szüksége. A legújabb idők háboruinak története igazolja, hogy mindig azon részen volt a győzelem, ahol jobb tüzeréggel voltak felszerelve. A hadügyminisz-

ták, hogy csak néhány óráig élhetnek még, belekapaszkodtak a rohanó arabsok lábszáraiba, vagy vakon tüzeltek a középenhacoló tömegbe.

Heldar a nagy izgalomba alig vette észre, hogy valaki sisakjára vágott kardjával és csak homályos tudatával bírt annak, hogy ő revolverét közvetlen közelből sütötte egy izadságtól habzó fekete arcba, továbbá, hogy Torpenhow földre gurult egy arabs alatt, akinek ő akart gáncsolni vetni. Torpenhow egyik kezével az arabs torkát szorította, a másiknak hüvelykujjával annak szemé után tapogatozott. A sebörvos szuronyával döfködött maga körül, egy katonára Heldar fölött lötte ki fegyverét, a puskapor füstje egészen ellepte arcát. Dick Torpenhow felé sietett. Ennek sikerül ellenfelét lerázni magáról és hüvelykujját nadrágjába törülve tápázkodott fel a földről. Az arabs felordítva szorította kezét pillanatra arcába, de aztán felkapta lándzsáját Torpenhow után rohant, mire Dick kétszer sütötte revolverét oldalába. Az arabs összerogyott; égnek meredő arcából egyik szemé hiányzott.

A puskatüzelés most újra erősebb lett, de örömrivalgás vegyült közéje. A roham meghiusult, az ellenség menekült. A négyszög közepén a vér nagy töcsákban csapzott, kívül nagy halmokban hevertek a vérző és gőzölgő holttestek. A kis lovascsapat a menekülők után vágatva kaszabolta őket.

ter kijelentéseinek egy része azonban aggodalmat kelt benne. Nevezetesen a két éves szolgálati idő. Ezt a mi viszonyaink között nem fogadja el. Aki ettől megtakarítást vár, csalózik. E mellett igazságtalan is a tervezett reform, mert egyes csapattesteknél meghagyja a három éves szolgálati időt, másutt leszállítja kettőre. Kívánja, hogy állandóan állapítottassék meg, hogy a védelemre mennyi hadsereg kell, mert helytelen, hogy a hadsereg létszámát a lakosság szaporodásához képest emeljék.

(Rakovszky.)

Rakovszky István hosszabb beszédben kritizálja a költségvetést, a melyet nem fogad el. Nem helyeselheti — ugymond — az a mód, a melylyel a 400 millió hadügyi kiadást fedezni akarják, mert ezzel huszonöt esztendő terhet rónak az országra. Az se képez vigasztalást, hogy az új hadügyi beszerzésekből a magyar ipar részesülni fog. Mert mi fog történni. Az osztrák gyáros a magyar határon gyárat fog alapítani, oda magyar államsegéllyel idegen munkásokat, idegen munkavezetőket hoz és lesz egy magyarosan bemázolt gyár, a mely az országnak szociális és egyéb tekintetben csak ártalmára fog válni. Kifogásolja, hogy a költségvetést a delegáció előtt csak néhány nappal adják ki a bizottság tagjainak. A két éves szolgálatra nézve téves az a felfogás, hogy az okvetlenül költségemeléssel jár. Ha például elfogadunk olyan álláspontot, hogy például az ország hadlétszámát egy millió katonában állapítják meg és ezt két éves turnusokra osztjuk, akkor katonák kell és megtakarításokat érünk el. Nálunk azonban a hadlétszám egy ismeretlen X.

Lukács László pénzügyminiszter: A miniszterelnök tegnapi fejtegetései után kevés további felvilágosítást kell adni a javaslat pénzügyi oldalára vonatkozólag. Csak ki akarja fejteni, miszerint: ő tényleg mondotta legutóbbi költségvetési beszédében, hogy szigorúan óvakodni kell Magyarországnak minden további fölösleges kiadástól és hogy tényleg elérkezett a határ, amelyen túl a kiadásokat az ország pénzügyi egyensúlya nem bírja el. Itt azonban nem arról van szó, hogy az ország terheit növeljük. Az egész tranzakció abból áll, hogy egy hitelműveléssel rövidebb úton fedezünk egy már régebben tervezett kiadást, mint azt különben tehettük volna. Ezen hitelművelés alapját, amelyet ő egy törlesztéses kölcsön formájában akar keresztülvinni, azon tételek képezik, a melyek

Dickel forgott a világ. A mint szédülő fejjel nézett ki a sivatagba, pillantása földön heverő, széles, arabs lándzsára esett, melyen az izzó nap sugarai vörös fényben törtek meg. Egyszerre mély csönd vette körül és Dick kíváncsian várt, hogy most mi fog történni? Valami megpattant fejében. Kezét homlokára emelte és véresen eresztette le ujra.

— Dick, szegény öregem, csunya vágást kaptál a fejedre. Szólt hozzá Torpenhow. Neked tartozom valamivel e mai napért. Így öreg, ne hagyd el magad. Tudod, itt nem szabad betegnek lenni!

Heldar mereven regyott Torpenhow vállára, a ki karjaiban vitte át az orvoshoz. Aztán leült egy köre és megírta jelentését a „felette véres ütközetről, a melyben derék csapataink” stb. stb.

Éjjel pedig, midőn a hadosztály a Nilus partján táborba szállt, az egyik sziklán feltűnt a holdvilágban egy sötét alak és hosszantartott hangon fivölté az éjbe, hogy Karthum az átkozott Karthum elesett, és hogy Gordon, az átkozott Gordon meghalt, és hogy a várca előtt két gőzhajó fekszik a folyam fenekén, és hogy azok legénységéből egy ember sem maradt életben és hogy Gordon meghalt. Meghalt!

a közös költségvetésben foglaltatnak, s amelyek által a költségvetésben emelkedés nem áll elő. Elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Rakovszky István csak akkor nyugodna meg teljesen, ha a katonai vezetés teljes programmal állana elő és kijelentené, hogy többet nem fog követelni. Ha e programot nem akarják a plénum elé vinni, terjesszék bizottság elé. Kérdi a pénzügyminisztert: figyelembe vette-e, hogy a kibocsájtandó kötvény száz forintnyi névértéke után nem teljes száz forintot kapunk?

Lukács László azonnal válaszolva kijelenti, hogy erre nézve jelenleg nem adhat felvilágosítást, mert a kölcsönre nézve ma még sem tárgyalás, sem megállapodás nem történt, miután annak szükséglete csak jövő évben merül fel. Ami a hadügyi kiadások emelkedését illeti, nem valószínű, hogy a hadügyi kiadások hosszabb ideig változatlanok maradhassanak. Ez azonban nem tartozik a dologra, mert hisz mindig a delegációtól függ, hogy megszavazza e az emelést, vagy sem?

(A kaszárnya föllíratok.)

Okolicsányi László és **Lovász** Márton a kaszárnyák feliratai ügyében vonják felelősségre a miniszterelnököt. Lovász figyelmezteti Tisza grófot, hogy a képviselőházban a miniszterelnöknek erre vonatkozó ígéretét komoly ígéretnek veették s annak beváltását várják.

Hegedűs Sándor az előtte felszólalókkal polemizál.

Pitreich hadügyminiszter a kaszárnya feliratok ügyében kijelenti, hogy a hadügyi kormány a magyar kormányval történt megegyezését szigorúan betartja. Ha ezt az ügyet nem hirtelen és nem a legnagyobb gyorsasággal intézik el: ezért a hadügyi kormánynak szemrehányást nem lehet tenni. Az előbbi delegáció befejezése alig három hó előtt volt; az alatt az új költségvetést kellett összeállítani. Ez a kérdés nagy alapossággal intézhető el. Számos kaszárnya van, a melyek föllírásai történelmi szempontból elbírálандók. Mindezekhez tehát idő kell. Csak ismételt, hogy a hadügyi kormány ezt a kérdést a lehető leggyorsabban rendezni fogja.

Rakovszky István: A miniszterelnök kijelentette a parlamentben, hogy a német feliratok a lehető legrövidebb idő alatt el fognak távolíttatni. Ezt ő felsége tudtával jelentette ki, ezen tehát ne próbáljanak változtatni és magyarázni.

Tisza István gróf: Csak röviden kíván nyilatkozni. A mit ő megígért, a mit ő kinyilatkoztatott, azt becsületesen, és a szó teljes értelmében be fogja tartani. A keresztülvitelnek oly módját, a mely az egész akciónak tüntető jellegét adna, nem fogadja és nem fogadhatja el. Nem lehet kívánni, hogy most az egész országban nekimenjenek a katonai épületeknek és ép oly eszélytelen, mint izléstelen háborút intézzenek a katonai föllíratok ellen, a melyek harmadik óra állanak a helyükön. Minden föltűnés, minden tüntetés és minden izléstelenség nélkül e föllíratot rövid idő alatt meg fogják változtatni. Senkitől semmiféle kitanitást e tekintetben nem fogad el.

Rakovszky István, **Lovász** Márton polemizálásai, **Tisza** István gróf replikája, majd **Zichy** Aladár gróf és a miniszterelnök ismételt felszólalásai után az elnök az általános vitát beárta.

Münnich Aurél rövid felszólalása után.

(Pitreich záróbeszéde.)

Pitreich hadügyminiszter felelt a hozzá intézett kérdésekre. Majd a hadsereg 1869. óta való fejlődésének rövid történetét és képét mutatta be. A külföldi államokkal összehasonlítva

kimutatta, hogy Ausztria és Magyarország adja a hadvezetés legkisebb kontingensét; a lakosság számának 2/10 ezrelékjé. Franciaország hat, Németország öt, Olaszország három ezreléket ad. E számok mutatják, hogy az *wjonejtaléket* fel kell emelniök, hogy az egyensúlyt a külállamok haderejével szemben helyreállítsuk. Majd a hadsereg költségvetését összevetve a többi államok hadügyi budget-jével, konstatálja, hogy az eredmény igen kedvezőnek mondható. Okolicsányinak azon megjegyzésére vonatkozólag, hogy annak harcképességét halálmegvető példája fokozta, nem kell oly messzire mennünk, saját hadseregünk nem régen adta bátorságának jelét. Az újágyuk szükséges voltának illusztrálására felhozza, hogy a jelenlegi ágyuk 1875-ből valók. Részletes felvilágosítást nyújtott ezután s hadügyminiszter az új tábori ágyuk felől és e részben elosztatja egyes delegátusok aggodalmait. A két évi katonai szolgálat időre nézve úgy látja, hogy úgy Magyarországon, mint Ausztriában bizonyos *hűvösebb hangulat* észlelhető. A mi viszonyaink között a két éves szolgálati idő behozatalával az egyes csapatok száma és főként az altiszti létszám fölemelendő lesz és a kiadások is emelkednek. A hadilétszám fixirozása nem volna összhangban az általános hadkötelezettség elvével. Kéri, hogy adják meg a hadseregnek, a mi annak harcképességéhez szükséges.

A bizottság ezután a hadügyi költségvetést általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául elfogadta.

A részletes tárgyalás során az első három tételt megszavazták. Azután a tárgyalást félbeszakították, s azt szerdán, május 25-én délelőtt tíz órakor fogják folytatni.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: *Stuart Mária*, dráma. *Italia Vitaliani* olasz színművész és társulatának vendégjátéka. Vasárnap: Szünet. Hétfő: *Mária Antoinette*, színmű. *Italia Vitaliani* olasz színművész és társulatának vendégjátéka.

* *Italia Vitaliani* és társulata ma is főként kevés publikum jelenlétében játszták a *Fedorát*, a cimszerepben természetesen *Vitaliani* Itáliával. Minden *Fedorát*ól, amelyet az aradi közönség láthatott, előző volt az olasz művész *Fedorája*. Sem szenvedélyes bosszúságában, sem szerelmében nem volt vágy féktelen (ami egyébként legmegbocsáthatóbb hibája minden *Fedoráknak*), nem volt sem szertelen, sem hátráltan egyik szenvedélyességében sem, hihetetlen egyszerűen volt bosszúállásra elszánt és hihetetlen egyszerűséggel lett belőle normálisan szerelmes asszony. Hát bizonyos, hogy az életben az ilyen szerelemek a természetesek és nem a deklamálók. Csakhogy a mi színpadjainkról annyira megszoktuk azt a szerelmet, amely szájrangával és kéztördeléssel jár, hogy szinte hidegnek tartottuk *Vitaliani Fedorájának* érzelmét. Holott elég kevés kell ahhoz, hogy egy asszony megszeresse ura hűtlenségének megbosszulóját. Ezek természetesen olyan finom vonások egy-egy szerepben, amelyeket csak alapos gondolkodás tud kihámozni s csak olyan játék tud érvényre juttatni, mint amilyen az *Italia Vitalianié*. A társulat többi tagjai közül *Carlo Duse* ur játéka, akit a legjobbak közé soroznak, ma nem igen tetszett. Csupa affektált érzelmeket mutatott. Volt azonban egy fiatal színész a színpadon, akinek a társalgása meglepően perfekt, elegáns volt. (a.)

* Az olasz művészek vendégjátéka. *Italia Vitaliani* társulata az aradi nyári színházban

holnap, szombaton *Stuart Mária*t fogja játszani. Vasárnap a tornaünnep miatt nem lesz előadás. Hétfőn *Mária Antoinette* kerül színre. Ezen előadás bevételeinek egy részét az olaszok az aradi Kossuth-szobor alapjára adják.

* *Venus* istenasszony. Az aradi nyári színház legközelebbi látványos darabjának színrehozatalához huszonhat felnőtt leányra van szükség a társulatnak. Azok, a kik jelentkezni óhajtanak, naponta délután 8 és 4 óra közt jelentkezhetnek a téli színház pénztári helyiségében *Gonda* Lászlónál.

* Az olasz színtársulat a Kossuth-szobor javára. *Italia Vitaliani* és színtársulata vendégjátékukat egy nappal meghosszabbították. Mintegy nemes viszonzásul annak a kiáltó részvételeknek, a melyet az aradi közönség a vendégművész iránt tanúsít, *Italia Vitaliani* hétfőn az aradi Kossuth szobor javára elfogja a színtársulatával *Paul Giacometti* nagy hatású színművét *Mária Antoniettát*.

A Visontay-iskola tárlata.

(Vernissage Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 20.

Visontay Kálmán rajztanár növendékei a *Weitzer* János-utcai polgári fiúiskola dísztermében tárlatot rendeztek, a mely holnap délelőtt tizenegy órakor nyílik meg a közönség előtt. Belépő-díj nincs, a képek nagyrésze eladó, az árak olcsók, a terem szépen van díszítve. A tárlaton növendékei kérésére maga *Visontay* is kiállította a képeit; a teremben mintegy ötszáz kép és rajz van közszemlére téve.

A képek kétfajta; eredetiek és másolatok. A tárlat színvonala általában iskolászerű. A minták, amelyek után a másolatok készültek, sokszor igen szépek, sokszor azonban a már erősen divatját mult tájképek osztályába tartoznak.

Maga *Visontay* tanár kiállított néhány képet, a melyekkel már a komoly művészet szempontjából lehet foglalkozni. A *Gyónás* előtt című képe, a mely egy templom interieurát ábrázol, egy öreg asszonnyal, ügyes beállítású és értékes hangulatu munka. Mellette feltűnő az *Ébredés* című szimbolista festmény, amelynek kitűnő aktja és általában kitűnő balfele mellett a jobboldal levegőtlen és a baloldal sugárzó színeivel szemben letompult színei disszonánsak. Tovább menve egy kifogástalan remek nőarckép tűnik fel, melyet gyönyörű teintje és élénk színei elsőrendű színvázlattá emelnek. Friss dolog az oldalt levő budapesti tájkép, amely mellett két keretben s értékes tanulmányfő kelt figyelmet. Ezek között foglal helyet az *Emese álma* című kép, amelyen az alvó nő husa, valamint a mécsvilágítással összefolyó hajnali világosság finoman vannak megfestve. A kép keretje magyar stílusú, igazi iparművészi remekmű, mely ugyancsak *Visontay* tervei után készült. Fölötte egy színpadon készült vázlat foglal helyet. Ezen kívül több apró-cseprő, nem tulságosan művészi tájkép díszíti a falat. A művész nőarc képe jó, bár kissé szürke. A *Hajna* című képen a szép keret agyonnyomja a vázlatos képet, amelyről különben erős kvalitások rinak le. A vászonfal másik oldalán két komoly tanulmány fő és egy temperaszerű kép, a *Modell*, amely egy sovány kreol nőt ábrázol, érdemelnek különös elismerést. Az ablakkal szemben van a művész legjobb képe, a *Nikotin* című, amely igaz színeivel, érdekes tárgyával és a rajta levő fonnyadt hölgy beteges arcszínének művészi megfestésével bármelyik komoly tárlaton feltűnést kelthetne. Ugyanezen a falon, a sarokban a *Primavera* című tempera és a vászonfalon levő képek közt a *Kémszemle* című kép azonban úgy el vannak rajzolva, hogy szinte gondolkozóba esik az ember: vaj-

jon egyazon művész hogyan festhet egyszerre ilyen jól és ilyen gyengén? Végül művészi erősségük révén dicséretet érdemelnek a *Fiat voluntas tua*, és több apró tollrajz, valamint a művész által tervezett paraván, több igen csinos magyar stílusú kép keret, és szék, amelyek komoly iparművészi értéket képviselnek.

A tanítványok között *Árpád Hedvig*, *Valy Annuska*, *Ettinger Zoltán* és *Steiner Béla* válnak ki. *Árpád Hedvig* két ügyes csendélete és néhány gyengébb pasztellje mellett valóságos feltűnést kelt egy fára festett ebédidőszel, amely üdén és biztos kézzel van komponálva. Csinos még a lóuszvirágokat ábrázoló applikált ablakvédője is. *Valy Annuska* a 119-es számú igen szépen kidolgozott esti hangulattal, levegős *Hollandi halásztanyájával* és néhány kedves velencei tájképmásolattal mutatkozik be. *Ettinger Zoltán* aquarelljei frissek, selyemre festett virágai üdék és általában ügyesen kezeli az ecsetet. *Steiner Béla* állította ki *Vihar után* címmel a legjobb tájképmásolatot, amely több képeihez képest óriási haladást mutat, s a fiatal növendék jövője iránt szép reményekkel tölt el. *Burián Géza* levegős, jó tálalati tájképeket, *Gyulai Mariska* ugyancsak jó érzékre valló másolatokat és két pipacsos díszített fali tányért állított ki. *Lukács* 150 és 237 számok alatt két csinos pasztellel szerepel, amelyek erős tehetséget, s a figurális dolgok iránti érdeket árulnak el. *Opre Péter*, *Helmecci Gézácska*, *Amigó Manó* és *Marinkovics György* közepes tájképekkel, *Simon Gizella* egy selyemre festett, legyezőtervezettel, *Steinhardt Ferenc* három szépen másolt tanulmányfejjel szerepelnek.

Schweitzer István két jól megrajzolt pasztellel állított ki; *Jeney László Nyíres táj* című másolata, *Sebesi* egyszerű dolgal, *Szondi György* kutyafejével, rózsái és tehetséget elérő balatoni tája és *Farkas Sándor* elég jól kidolgozott, de ismert mintáról festett tájképei végzik be a másolatok hosszú sorát.

Az eredeti képek közül elsősorban *Benedek Etelka* finoman megfestett virágképe érdemel első sorban elismerést. *Bodzási István*, *Steiner Béla* és *Lukács István* „hasból” festett esti hangulatai érdemének említést. Határozottan valedős dolgok, *Körmendy György* eredeti balatoni tájképén erős ecsettel megfestett fákat, sok levegőt és jó perspektívát láthatni.

Van még a tárlaton néhány iparművészi dolog; ezek között különösen ügyes *Árpád Hedvig* festett selyempárnája és ridikülje, *Rosenzweig Ilonka* festett fa szivardoboza és fényképtartója, *Hojek Margit* két fa díszanyagára, *Glück Ilonka* díszlámpája és tükrökereteje igen jó dekoratív munkák. *Farkas Sándor* nagy ebédidőszel és *Simon Gizella* festett selyemnapernyője méltóan egészítik ki a sikerült mondhatónak dekoratív munkák sorát.

SPORT.

A tornázókhoz.

Magyar ifju, a ki könnyű kedvvel
Izmodat vig tornán frissited fel,
Jó uton jársz s munkáért dicsérllek:
Ude testben szép, szabad a lélek!

Lebbenj, szökdelj, állj versenyre bátran!
Erc-izmok közt, ruganyos bordákban
Ugy nyugodjék ifju lelked éppen,
Mint a kardvas edzett hüvelyében.

Izmos karral, tiszta szívvél, fővel:
Magyar ifju, élj jól az idővel!
Tested játszál küzdelmekre fogva:
Békés tornán gyűjts erőt karodba!

Nem tudom én, meddig tart a béke,
Megléhet, hogy nemsokára vége.
Akkor aztán menj komoly csatára,
Harci kürtök harsány hangzatára.

Csak játék lesz véres harca menned!
Az az erő, a mi meggyült benned,
Ugy csap majd le az egész világra,
Mint a felhők összegyült villáma!

Abrányi Emil.

Az aradi orsz. tornaünnep.

(A vendégek érkezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától: —

Arad, május 20.

A magyar nemzet lélekemelő, szép ünnepe folyik le Aradon pünkösd vasárnapján és hétfőjén. Az országos torna-verseny, melynek némcsak a testedzés és a nemes, férfias verseny szempontjából van fontossága, hanem azon magaslatos hatásnál fogva is, melyet ez az ünnep mindenkire, kinek szive-lelke helyén van, gyakorol. Van e gyönyörűbb jelenet, mint mikor száz meg száz magyar ember ajkáról a Himnusz és Szózat megszentelt szavaival száll az ének az Egek Urához, hogy áldja meg e hazát, tegye boldoggá e nemzetet. Ez imaszerű énekekben, mely vasárnap délután a főünnepély megkezdése előtt a waggongyár mögötti mezőn fog elhangzani, összeforrnak az ország tornászai a nemzet érzésének szent tűzében.

(Az első nap.)

Szombaton, a versenypályán csak az első mérkőzések tartatnak meg. Ezen előmérkőzések döntő mérkőzései a vasárnap és hétfő délutáni főünnepélyen lesznek, ami mind a két főversenyt változatossá, izgalmassá és teljesen egyforma érdekességűvé teszi. A holnapi nap inkább csak a sportembereket érdekli, valamint a vasárnap és hétfő délelőtti is. A főversenyek teljes programját holnapi számunkban fogjuk közölni. 40 filléres tréningjegyek adtnak ki a holnapi napra, melyen reggel 8 órától fűlelabda elő- és osztályozó mérkőzések lesznek az Eperjesi torna- és vívóegylet és a Budapesti atlétikai klub, a Magyar óvári gazdasági akadémia atlétikai klubja és az aradi tornaegyesület, végül a budapesti tornaklub és a III. ker. torna- és vívóegylet között. Délután 2 órától a futball elő- és osztályozó mérkőzések tartatnak meg a Magyar testgyakorlók köre és a budapesti egyetemi atlétikai klub, továbbá a Budapesti tornaklub és a Budapesti posta és táviró tisztviselők sportegylete között.

Este 8 órakor van az ismerkedési estély a városligeti vendéglőben.

(Vasárnap.)

Programm május 22-én, pünkösd vasárnapján:

Délelőt 9—10 óráig előmérkőzések: 1. 100 m. síkfutás, diszkoszvetés magas ugrásból, 2. 100 m. síkfutás, 3. 402⁵/₁₀ m. gátfutás, 4. mintacsapatok tornászása a verseny-díjért magas nyújtón. Délelőtt 10 órakor az Aradi Tornaegyesület új zászlójának felszentelése a Szentháromság szobor előtt.

Délután van a főünnepély a versenyterén 2 órakor: Gyülekezése az összes tornászoknak a Lyceum előtti torna- és játéktéren. Felvonulás az ünnepély színhelyére zeneszóval, zászlókkal és jelzőtáblákkal teljes díszben az Eötvös-utcán, Szabadság tér, Atzél Péter-utca, Andrássy-tér, József főherceg-ut, Boros Béni tér és Városligeten keresztül a versenyterre. A versenyterén felvonulás, az egyesületek üdvözlése az egyesületi elnök és a polgármester által a város nevében. A szövetségi elnök válasza, az összes résztvevő egyletek zászlóinak megkoszorúzása.

Szabadgyakorlatok súlyzóval. Általános szertornázás. 200 m. síkfutás, diszkoszvetés, magasugrás földről, kötélhuzás, 10 m. síkfutás; labdarugó döntő mérkőzés.

Este 8 órakor vívóakadémia a nyári színházban, buzogány-gyakorlatok és birkózás.

Este 10 órakor zártkörű tornabál a városligetben.

(Két fölhívás.)

Felhívás Arad szab. kir. város közönségéhez! A VII. országos tornaünnepélyre az ország fővárosából és a vidék nagyobb városából számos idegen tornász érkezett körünkbe, kik egy szép ügynek, a magyar nemzeti tornászásnak bajnokai gyanánt lépnek sikkra. Hisszük, hogy Aradváros minden szép és jóért lelkesülő közönsége régi híréhez méltó magyaros vendégszeretettel fogadja ezen hazafias ünnepély alkalmából vá osunk falai közé érkezett vendégtornászokat. Ezen ünnepély Aradváros-ünnepe is, teljes tisztelettel kérjük tehát polgártársainkat, hogy őket ünnepélyesen fogadni sziveskedjenek. A rendező bizottság.

Meghívás. A Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége 1904. évi május hó 21., 22. és 23-án Aradon tartja meg VII-ik szövetségi országos tornaünnepélyét és közgyűlését. Ezzel kapcsolatban az „Aradi Tornaegyesület” 25 éves fennállása emlékére részlefelavatási ünnepélyt, vívóakadémiát rendez.

Az ország fővárosából és a vidékről lelkesedéssel jönnek hozzánk a tornászok bajnokai, hogy bebizonyítsák azt, hogy a magyar nemzet a férfias testedzés terén is haladást tanusított. A magyar nép hagyományos vitézsége, a tornászásban való jártassága által fog kitűnni az országos tornaünnepélyen.

Ezen nemzeti ünnepélyre, mely Arad város ünnepe is teljes tisztelettel hívjuk meg a mélyen tisztelt közönséget, azon reményünknek adván kifejezést, hogy a magyar tornászok eme szép ünnepélyt tömeges részvételükkel emelni fogják. Ezáltal buzdítani és további munkára fogják serkenteni azokat, kik a magyar tornász névnek dicsőséget, a magyar nemzeti tornászaton tekintélyt, hírnevet szereznek. Hazafias üdvözléssel az Aradi Tornaegyesületnek nevében: A végrehajtó bizottság.

(Tiszteletdíjak.)

Az országos tornaversenyre tiszteletdíjak adtak: özv. Gyoroki Andrányi Károlyné, Arad szab. kir. város, Urbán Iván főispán az A. T. E. elnöke, Aradi korcsolyázó egylet, az Aradi Tornaegyesület, külön ennek evezős osztálya és ismét külön a női osztály. Versenydíjakat: arany-, nagy és kis ezüst, továbbá bronzérmeket és elismerő okiratokat ad a Magyar országos torna-szövetség és az Aradi tornaegyesület.

(Jegyek az ünnepélyre és a vívóakadémiára.)

Mindkét főünnepélyre (vasárnap és hétfőn délutánra) a jegyek a holnap folyamán előre válthatók a már megjelölt üzletekben; holnap vasárnaptól kezdve pedig a versenyterei pénztárnál. A vívóakadémiára, mely vasárnap este lesz a nyári színházban, a jegyek a téli színház pénztáránál válthatók.

A japánok visszavonulása.

(Az orosz-japán háború.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 20.

A japánok felől rossz hírek érkeznek. A Hacsuzé és a Joshino elsülyedése után a port-arthuri kikötő bejárata félig meddig felszabadult, aminek természetes velejárója az is, hogy a várost a szárazföld felől elzáró japán sereg helyzete is rendkívül megnehezült, miután szükség esetén nem várhat támogatást a tenger felől. Ezzel az egész japán haditerv meg lévén zavarva, a Jalu folyó mentén levő hadsereg, valamint a Mukden felé való előnyomulást szondirozó hadtestek is kénytelenek ideig-óráig visszavonulni. Hozzájárul ehez még az is, hogy mintegy hetvenezer főnyi orosz sereg Port-Arthur felé igyekszik, hogy ezt a rendkívüli fontosságú kikötőt felmentse.

Egy szó, mint száz: a két japán hadihajó elsülyedése egyelőre beláthatatlan következményeket vonhat maga után. No-

ha most még úgy áll a helyzet, hogy a japánok állandó offenzívában vannak az oroszokkal szemben, még sincs kizárva, hogy a háboruban rövid időre fordulat állott be. De bármint álljon is a dolog, az az egy bizonyos, hogy a kitűnően felszerelt és oroszlan batorsággal harcoló japán sereget a forduló kocka változása nem csüggeszti el. A teljesen demoralizált orosz sereget az ellenfél visszavonulása ugyan kissé talpraállította, és bizalommal töltötte el: nem lehet kétség az iránt, hogy egy hatalmas háboruban elkerülhetlenek az ilyen hirtelen fordulatok, s épen ezért bajos ezekből egyik vagy másik fél javára rögtön következtetéseket vonni le.

Mai távirataink a következők:

Tokio, május 20. A *Hacsuzse* páncélos-hajó elsüllyedéséhez azt jelenti *Togo* tengernagy, hogy a hajó aknába ütközött Port-Arthur kikötőjének bejáratától tíz kilométernyire délre, a mint Port-Arthur előtt a nyílt tengeren cirkált, hogy a japániai partraszállását fedezze. A páncélos-hajó segítséget kérő jelzést tett, azonban kevéssel ezután második aknába ütközött és fél óra múlva elsüllyedt.

Mukden, május 20. A japánok előnyomulása, különösen dél felől egy pillanatra megszünt. A tiszték vélekedése szerint ideiglenesen vissza is vonultak azokból a helyzetekből, a melyeket az utolsó, nyilván e hó 17-én befejezett harc után elfoglaltak. Az oroszok azt a hirt vették, hogy a japánok 15 mérföldre visszavonultak a *kaisui* állásból.

Tokio, május 20. Magánhírek szerint kisebb csatározás volt Kiucsautól délre, a Liaotung félszigeten. Az oroszok vonala Csic:atantól Togulicsanig terjed, a Kiucsautól északra lévő domboson, melyet a város ural.

Pétervár, május 20. Miklós cár tegnap reggel Oreibe érkezett és megsejmelte az 51. Csernungov és 52. Njesinse dsidáserejét. A cár azt mondta, hogy reméli, hogy a két ezred mint a sorlovasságnak egyedüli képviselője a harctéren, megőrzi régi dicsőségüket. Délben elhagyta Miklós cár Orelt és Tulába ment, hol délután érkezett a 11. Pszkov, és 12. Velikolucki gyalogezredek táborába, hol ugyan csak szemlét tartott. A cári vonat este hagyta el Tulát.

London, május 20. Tiencinből jelentik: *Hetvener* orosz közeledik Port-Arthur fölmentésére.

London, május 20. Egyes lapok azt a hirt hozták, hogy a legutóbbi japán hajókatasztrófa alkalmával *Nasiva* tengernagy is elpusztult. A Daily Telegraph ezzel szemben arról értesül, hogy az admirálist megmentették.

London, május 20. A vasárnap történt hajókatasztrófa részleteiről csak kevés hír érkezik. A *Hadsusa* csatahajó legénysége 800 emberre tehető, a *Joshino* legénysége 400 embert számlált. Leszámítva tehát a 390 megmenekültet; a katasztrófa áldozatainak száma mintegy nyolcszáz lehetett. A sűrű köd, a mely ilyenkor a sárga tenger fölött lebeg, érthetővé teszi a katasztrófát; de eddig semmi magyarázata nem történt annak: hogyan kerülhetett a hajó a partból oly nagy távolságban robbanó aknára? Azt hiszik, hogy uszó akna okozta a katasztrófát; egyike azon aknáknak, melyeket az oroszok, miután nagyobb hajók a port-arthuri kikötőből úgy se jó-

hetnek ki, köröskörül elhelyeztek a tengerben. Szakemberek a két hajó pusztulását a *japán flotta óriási veszteségének* tulajdonítják, a mit úgy fejeznek ki, hogy a japáni flotta *tényleges harcképességének egy tizedét elvesztette.*

London, május 20. Csifuból érkezett távirat szerint a *Jalu folyó mentén álló japán hadtestek visszavonulóban* vannak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi általános népkör alapszabálya. A belügyminiszter ma egy leirat kíséretében visszaküldte a városnak az aradi általános népkör alapszabályait, azzal, hogy a népkör némi módosítás után terjessze fel azokat újból jóváhagyás céljából.

(*) Az aradi Kereskedők Takarékos és Hitel-szövetkezete tudatja tagjaival, hogy vasárnap, a pünkösdi ünnep miatt a befizetések elmaradnak. *Az igazgatóság.*

Az árvaház kiállítása.

(Az aradi árvák munkái.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 20.

Vasárnap délelőtt ünnepe lesz az aradi árvaháznak. Megnyílik a közönség előtt az árvák háziipari kiállítása, amelyre már hónapok óta nagy ambícióval készült a sok gyerek, és az intézet vezetősége. A kiállítás, amely ingyen tekinthető meg, négy napig lesz nyitva, és minden helyi vonatkozástól eltekintve is melegen ajánlhatjuk mindenkinek, hogy ne mulassza el a kiállított tárgyak megtekintését. A város árvái, és különösen az intézet vezetősége büszkén mutathatnak reá arra az eredményre, amelyet ezzel a gyűjteménnyel elértek; büszkék lehetnek annál is inkább, mert hiszen anyagi és technikai eszközök híján produkáltak olyan dolgokat, amelyek pedagógiai értékűktől eltekintve is érdekesek, tetszetősek, praktikusak, és nyilvánvaló bizonyítékát képezik annak, hogy mennyi gondot fordítanak az árvaházban a növendékek izlésének fejlesztésére, amivel természetesen együttjár a gyermeki lélek finomítása is.

Az árvaház balszárnyának földszinti nagyszobájában van a kiállítás. A vörös drapériás ajtó előtt oleanderek díszítik a folyosót. A terem falai nemzetiszínű vászonnal vannak bevonva, a falakon öfelségének, *Berzeviczy* miniszternek és *Institoris* Kálmán polgármesternek képei függnek. A falak mentén, és a terem közepén állanak az asztalok, amelyeken a kiállított tárgyak el vannak helyezve.

Mindenekelőtt szembetűnnek a könyvkötőmappák, amelyek a legegyszerűbb papírkötéstől a finomabb könyvkötő munkákig szépen mutatják a fejlődés egyes fázisait. Mellette csinos lombfűrész munkák, izléses kassetták, és óratartók tűnnek a szemlélő szemébe. Tovább menve apró asztalos munkákat, csinos kereteket, és egy igen praktikus betegasztalt, (*Balázs* Ferenc igazgató életrevaló találmányát) láthatjuk. Van még itt játékszernek való mosóteknő, gyurótábla, ruhafogas és más asztalos munkák, mind ügyesen kidolgozva.

A kiállítás legnagyobb része iskolákban használható, a szemléleti oktatást nagyban elősegítő apró tárgyakból áll, amelyek a legapró lékosabb hűséggel adják vissza a szemléltetni kívánt dolgok képét. Itt van mindjárt egy csomó gazdasági eszköz modellje: borsatu, ásó, kapa, lapát, kaczsa, sarló, borona, kocsai, simítóhenger, amelyeknek úgy fa, mint vas alkatrészel teljesen élethűek, sőt a tárgyak épügy

működnek, mint az eredetiek. Legszebb itt egy kis vaséke. Mindjárt a tárgyak után egy miniatűr dróthuzógép és érc-zuzó henger foglal helyet; mindkettő működésbe hozható. Odébb a téglák és szénégetést mutatja be a kiállítás apró modellekben, amelyeken az a meglepő, hogy az élethűség kedvéért színezve vannak.

Egy szétszedhető házikó mutatja be a házépítést, a fundamentumtól a szélkakasig; mellette szemléltető módon van feltüntetve minden melléképület és a házhoz tartozható dolgok. Odébb csőszkunyhó áll a látófülvel és a bográcscsal. A kunyhó mellett igen ügyesen himzett apró szűr hever. A kerékes és gémes kutyák, a kőműves szerszámok, kendertilolók és gerebenek, a halászat módja, a hálófajok, halászbárkák, tutajok és vizimalmok sűrűen egymás mellett vannak bemutatva kis alakban, úgy, hogy a szemléltető oktatás céljai mellett valamennyi igen jól használható játékszernek is.

A legapróbb gyerekek primitív agyag, kavics és papírmunkái, valamint a bicskával való faragás, a „magyar szőlő” vannak a következő asztalon bemutatva. A terem közepén egy érc-olvasztó kemence modellje, a fadöntés különböző módjai, egy miniatűr üveghuta és egy banya vannak kiállítva. Valamennyi tömörked gond és fáradság termékkel, izlésesen, ügyesen kiállítva, a legapróbb részletességgel kidolgozva. Itt van még egy apró mozdony, kocsikkal együtt, — fából. Jár, és az egyes részei mozognak.

Utóljára hagytuk a kiállítás clouját: egy óriási táblát, amely domborműben, szemléltető módon az összes földrajzi fogalmakat élénk állítja. Az egész dombormű egymáshoz ragasztott, kifaragott deszkadarabokból készült. A lapály, a fensik, a domb és hegyvidékek, a vasut, tanyák, majorok, falvak, városok, patakok, folyók, vízesések, tengerszemek, a tenger, a kikötő, egyszóval minden földrajzi fogalom szemléltetően áll előttünk. Épen a legutóbbi időben hangzottak panaszok, hogy a gyermekekkel a földrajz tanítása közben ismeretlen fogalmakat magoltatnak be. Ezen tökéletesen segít ez a tábla. A vasuti gócponttól a gleccserekig, a móló fogalmától a tanyákig minden meglepő hűséggel és szinte elképzelhetetlen gondal van meg rajta. Láthatjuk, hogy milyen a cseppkőbarlang és milyen a jégbarlang, hogy milyen a kikötőváros, a vasuti szemaforok; a buza mellől a pipacs és buzavirág sem hiányzik. A tűzhányóhegy gyönyörűen füstöl; a geysir vizet köp, egy-egy elmés szerkezet révén. Ezt az óriási munkát pedig *Balázs* Ferenc igazgató csudás aprólékosága tervei után az utolsó szögig az árvák faragták, színezték és állították össze. És ebben az egy tárgyban megvan az árvaházi nevelés diadala, amelyet ezek után a legnagyobb rossz akarat sem tagadhat le.

A kiállítás tárgyai olcsó árért nagyrészt megvehetőek.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi nyomdászok Gutenberg népünnepélye. Az aradi nyomdászok szakegyesülete a nyár folyamán nagyszabású hangversenyyel egybekötött Gutenberg népünnepélyt rendez. A népünnepélyt a városiigetben tartják meg. A fényes sikerűnek ígérkező multság érdekében az előkészületek körül már megindult a rendezőség munkája, mely teljesen biztosítani kívánja az ólombetűk derék katonái számára a vigalom sikerét.

Aradi kereskedők és az önálló vámterület.

(Az Omke állásfoglalása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 20.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülésnek pünkösdkör a fővárosban tartandó közgyűléséhez a szegedi kereskedők egyesülete, mint az Omke szegedi gócpontja indítványt nyújtottak be, hogy a kereskedők országos egyesülete már megalakulása alkalmával mondja ki, hogy az önálló vámterület behozatalát óhajtja.

Az indítvány a kereskedő körökben élénk feltűnést keltett, s azzal egyes fővárosi lapok vezércikkben foglalkoznak. Az aradi kereskedők között is sokat beszéltek arról, különösen az irányban, hogy minő állást foglalnak el ezzel szemben az Omke aradi kerületének a közgyűlésen résztvevő tagjai.

Egy munkatársunk erre nézve kérdést intézett *Tedeschi* Viktorhoz, az Omke aradi gócpontjának ügyvivő-elnökéhez és *Weisz* Sándorhoz, a kité a kerület az országos egyesület választmányába kandidált.

Tedeschi Viktor az O. M. K. E. aradi gócpontjának ügyvivő-elnöke a következőképp nyilatkozott:

— A szegedi kartársak indítványa hozánk beküldve nem lett s arról csak a lapok útján, most értesülünk. Nem volt tehát módomban, hogy a kerület választmányát e tárgyban összehívjam, a kérdést a választmány aradi és vidéki tagjai előtt határozathozatal céljából fölvessem, a minék révén az aradi kerület kiküldöttel az O. M. K. E. alakuló közgyűlésén nemcsak a maguk nézetei szerint, hanem az egész kerület állásfoglalása alapján nyilatkozhattak volna e kérdésben.

Azonban e nélkül is, és külön mandátum hiányában én nyugodtan nyilatkozhatom, — ha arra fog kerülni a sor — az egész aradi kerület nevében oly irányban, hogy mi föltétlenül a gazdasági függetlenségnek, az önálló vámterületnek hívei vagyunk. Ha nem is nyilatkozott volna meg ez irányban teljes határozottsággal az aradi kereskedelmi és iparkamara: akkor is följosítana ennek kijelentésére és esetleg illetékes helyen leendő hangoztatására az a tény, hogy mint két aradi kereskedő-egyesület igénytelen elnökének számtalan alkalmam volt részint hivatalos formák között, részint egyszerű beszélgetések folyamán, kereskedőtársaimnak ez irányban táplált nézeteit hallani és mondhatom, ha egy és más aggodalmak olykor-olykor a bizonytalanság előtt való helyzet miatt felszínre kerültek is, nem emlékszem kereskedőre, a ki a mellett ne lett volna, és annak mielőbbi bekövetkezését ne óhajtotta volna. Ezek a körülmények, ha szükség lenne rá, azt hiszem följosítanának arra, hogy nemcsak a magam legbensőbb meggyőződését, hanem az O. M. K. E. aradi kerületének nézetét is kifejezve, foglaljak állást az önálló vámterület mellett.

Weisz Sándor, akit az aradi kerület az O. M. K. E. választmányába jelölt, tudósítónk kérdésére a következőket jelentette ki:

— Én magam, mint kereskedő és mint iparos föltétlenül az önálló vámterület híve vagyok. Az aradi kerület nevében természetesen nyilatkozatot nem tehetek: mint az Omke egyik tagjának, az a nézetem, hogy ez csak az önálló vámterület mellett foglalhat állást, és már az első alkalommal, a midőn a kereskedők országos érdekképviseletében ez a kérdés szőnyegre hozatik, a határozatnak ki kell zárni minden kétséget az iránt, hogy állásfoglalása tekintetben más is lehetne.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy bár

méltánylandó a szegedi gócpontnak az az intenciója, hogy az önálló gazdasági berendezkedés iránt való küzdelem, mint a kereskedők régi, közös óhajtása, már a megalakulás alkalmával, tehát programpontról mondassék ki; mindazonáltal én az állásfoglalás impozánsabb formája és nagyobb súlya kedvéért annak más módját választottam volna. Azt tudniillik, hogy határozzanak előbb e tárgyban a vidéki gócpontok, (hogy mily irányban fog ez megtörténni, az talán nem lehet kétséges) és ezek megtörténte után, rendkívüli közgyűlés vagy étekezlet mondja ki az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés álláspontját ebben az óriási jelentőségű, tehát nem csupán egyszerű határozathozatal, hanem mélyreható tanácskozást is igénylő tárgyban. Félek emellett, hogy lesznek a közgyűlésen megjelentek között, a kik nem mernek talán egész kerületük nevében nyilatkozni, miután erre megbízást nem kaptak. Ambár az én nézetem szerint, még annak hiányában is nyugodtan megtehetnék; mert ma már nem képzelhetek jelentősebb helyet Magyarországon, ahol a kereskedők e kérdéssel ne foglalkoztak és abban hivatalosan meg ne szólaltak volna; de lesznek, akik talán még vonakodni fognak. Azt hiszem, ez az említett mód helyesebb lenne; különösen, ha az rövid időn belül követné az Omke megalakulását.

HIREK.

Olaszok a vértanú-szobornál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 20.

Italia Vitaliani, a hirneves olasz művész Aradon időző szintársulata kegyelettel áldozott ma délelben a tizenhárom vértanú emlékének. Kivonultak testületileg a szoborhoz s lelkes szavak kíséretében óriási babérkoszorút helyeztek el az emlékmű talapzatára.

Az olaszok, élükön *Duse* igazgatóval és *Saffaro* titkárral, *Zilahy* Gyula igazgató vezetésével mentek a szoborhoz. Itt már akkor nagy közönség gyülekezett össze, a mely élénk érdeklődéssel kísérte a szabadságszerető olasz nép fiainak kegyeletos megnyilatkozását a magyar nemzet vértanúinak ércbeöntött monumentuma előtt.

A rövid, de lelkes szonoklatot *Duse* igazgató tartotta, természetesen olasz nyelven. Mielég hévvel hangsúlyozta, hogy idegen nemzetek fiainak is kötelességük kalapot emelni oly kiváló hősök előtt, mint a minők a magyar nemzet mártirjai voltak. A szabad olasz nép első sorban lelkesedik azokért a dicső tábornokokért, kik a testvér magyar nemzet szabadságáért vértanú halált haltak. Olaszország és az olasz szabadság nevében teszi le a szoborra a koszorút, kívánva, hogy éljen a vértanúk emléke, éljen Magyarország és éljen Arad!

Ezután letette a gyönyörű babérkoszorút, pros-fehér-zöld szalagján a következő feliratot viselte:

Italia Vitaliani e Carlo Duse ai martiri per la libertà ungherese.

Duse szonoklatát *Zilahy* Gyula tolmácsolta magyarul, azután pedig *Szekely* Salamon főreáliskolai tanár a magyarok és az aradiak nevében olasz nyelven köszönte meg a vendég művészek kegyeletét.

Az olasz színészek tüzetesen megszemléltek a szép szobort s arról nagy elragadtatással nyilatkoztak.

Megemlítjük végül, hogy a hétfői színi előadás bevételének egy részét a vendég színészek az aradi *Kossuth-szobor* javára szánták, hogy

ezzel is kifejezést adjanak a magyar nemzet nagyjai iránt való hódolatuknak.

— *Sarlot Domokos* a királynál. *Sarlot* Domokos, Arad város rendőrőrkapitánya szerdán este Budapestre utazott, hogy csütörtökön reggel audienciára menjen Ő felségéhez, megköszönni azt a kegyet, amelyet a király vele szemben a *Ferencz József* rend lovag-keresztjének adományozásával gyakorolt. Az általános kihallgatás során, amelyen Aradról még *Vajda* Lajos (a kit magyar nemesség adományozásával tüntetett ki a király) megjelent, negyvenkilencediknek került a király elé *Sarlot* Domokos. A kihallgatás a következőképp folyt le:

Sarlot Domokos megköszönte Ő felségének a kitüntetést, mire a király ezzel a kérdéssel fordult hozzá:

— Hány éve van már szolgálatban?

— Huszonkilenc éve, Főlség. Ebből több mint tizennégy évet töltöttem a főkapitányi hivatalban. — felelte *Sarlot* Domokos.

— Sok-e a dolog? — kérdezte az uralkodó.

— Bizony sok, — felelt őszintén a főkapitány, — mert kevés a személyzet.

— Miért nem szaporítják?

— Mert a város anyagiakkal túl van terhelve, és nem akarjuk, hogy a helyzetet ezzel is súlyosabbá tegyük.

— Nagyon örülök, hogy kitüntethetem, — fejezte be a beszélgetést az uralkodó.

Ezután kezét fogott *Sarlot* Domokossal, s ezzel a kihallgatás véget ért. A főkapitány tegnap este érkezett vissza Aradra. Itthon pedig valószínűleg sokáig fog gondolkozni azon, hogy a főlség a rendőrség létszámszaporítását olyan természetesen találta, mikor a város törvényhatósága ezt a sürgős szükségletet az állandó panaszok dacára sem találja olyan égetőnek, hogy segítene rajta...

— *Berzeviczy* nem jön Aradra. *Berzeviczy* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, akit, mint a pünkösdkor rendezendő szövetségi tornaverseny védnökét, a tornaünnepre Aradra vártak, nem jön le Aradra. Maga helyett *Molnár* Viktor miniszteri tanácsost küldi le.

— Lobogódisz a tornaünnep alatt. A következő sorok közlésére kérettünk fel: Főlkérjük a tisztelt háztulajdonosokat, hogy házaikat a pünkösdi ünnepek alatt az ország minden részéből ineseregő magyar tornászok tiszteletére fellobogózni sziveskedjenek. Adjuk külsőleg is jelét annak, hogy az ország ünnepén Arad város is ünnepel. Az országos tornaünnepély rendező-bizottság.

— *Darányi* — a Gazdaszövetség elnöke. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A Magyar Gazdaszövetség ma délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését *Bujanovics* Sándor udvari tanácsos elnöklété alatt. A közgyűlésen a szövetség tagjai majdnem teljes számmal megjelentek. Ott voltak a többek között: *Darányi* Ignác, gróf *Majláth* József, gróf *Széchenyi* Imre, örgróf *Pallavicini* Ede, gróf *Bethlen* István, *Dessewffy* Aurél, *Somsich* Andor és még többen. A közgyűlés gróf *Károlyi* Sándor elnöknek betegsége miatt történt lemondását sajnálattal tudomásul vette s *Bujanovics* indítványára örökös tiszteletbeli elnökké választotta meg. Az új elnök *Darányi* Ignác lett. A tárgysorozat kimerülése után *Károlyi* Sándor, *Darányi* Ignác és *Somsich* Andor szakelőadásokat tartottak.

— *Budavara* bevételének évfordulója. Holnap, május 21-én lesz *Budavara* bevételének évfordulója. Miután az országos honvédegyesületnek holnap közgyűlése lesz, az elesett hősök lelkiüdvéért ma reggel kilenc órakor tar-

tották meg a szokásos gyászmisét a krisztinavárosi templomban. A reklámen megjelentek az orsz. honvédegyesület tagjai, a honvédmenedékház lakói *Szent-Imrey* Kálmán parancsnok vezetésével. A templom hajójában virágokkal ékesített ravatal volt felállítva, amelyet magyar nemzeti zászlók díszítettek, a koporsó tetején pedig ott volt a 48-as honvédcső a keresztbefektetett karddal. A szertartást *Rostaházy* Kálmán plébános végezte, mely alatt a templomi énekhar szép gyászadalokat adott elő. A mise befejezése után az öreg honvédek a sekrestyébe vonultak és ott nevükben *Balogh* Sándor ügyvéd, volt 48-as százados szép beszédben mondott köszönetet a plébánosnak a gyászmise megtartásáért. Ezután a bajtársak még soká elbeszélgettek a nagy idők eseményeiről.

— **A honvédség köréből.** A király *Marginian* Gyula alezredesnek a lugosi 8. honvéd gyalog ezredtől a gyulai 2. és *Bekics* Tivadar őrnagynak a munkácsi 11. honvéd gyalog ezredtől a lugosi 8. honvéd gyalog ezredhez való áthelyezését elrendelte.

— **Aradiak az Omke közgyűlésén.** Az *Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület*-nek pünkösdkor tartandó közgyűlésén való részvételre az aradi kerülethez tartozó tagok közül mintegy harmincan jelentkeztek, a kiknek legnagyobb része holnap, szombat délután utazik el. Hogy a közgyűlésen való részvétel csoportosan történjék, az aradi kerület elnöksége felkéri a közgyűlésen résztvevőket, hogy Budapesten *vasárnap fél kilenc órákor a Hungária-szálló* kávéházában szíveskedjenek gyülekezni, hogy onnét együttesen mehessenek el a tíz órákor tartandó közgyűlésre.

— **A házigazdák nagygyakorlatai.** Katonai körökből szivárog ki a hír, hogy a 88-ik gyalogezred idei nagygyakorlata *Belényes vidékén* fog lefolyni augusztus végén. A gyakorlaton a nagyváradi hadosztályhoz tartozó 37. nagyváradi, 39. debreceni, 101. csabai és az aradi gyalogezredek, a 19-ik hadosztály tüzérezred és a 7-ik Vilmos huszárezred vesz részt. A hadgyakorlatok alatt a főhadiszállás *Belényesben* lesz, a csapatok a környékbeli községekben lesznek elszállásolva. *Belényes vidékén* négy évvel ezelőtt volt legutoljára hadgyakorlat és a hadvezetés akkor megállapította, hogy a telep harcászati célokra különösen alkalmas. Az idei hadgyakorlatok tervét most dolgozzák *Steinsberg* altábornagy hadosztályparancsnok felügyeletével.

— **A Szentháromság-szobor sátra.** Az aradi tornaegyesület *Gásza* Bélát kérte fel a zászlószentelés alkalmából a Szentháromság-szobor fölé emelt ponyvasátor oltárának feldíszítésére. *Gásza Béla* ezt a megbízatást el is vállalta és a *Szent Istvánt* ábrázoló oltárképet izlésszerűen díszítve fel is fogja állítani. Egyébként a *Gásza-család* most huszonötödik ízben állítja fel családi oltárát a különféle ünnepek alkalmából. Ugyanerre vonatkozólag *Gásza Béla* a következő felhívást teszi közzé:

Isten szabad ege alatt, pünkösdi vasárnapjától fogva két héten át, egymást érik a szép ünnepélyek, szóval ismét az ima és áhitat helye Aradvárosában a Szentháromság-szobor ponyvasátra. Miután már több ízben — a nagy emberáradatban — gyertyákkal együtt elvitték értékes művirág-díszítésünket és a sűrű tolongásban megrongálták oltárkellékeinket; ennélfogva tehát szépen kérem városunk igen tisztelt lakosságát, hogy csupán az küldjön oda ültetett virágot, csokrot vagy koszorút, aki azt oda szánja és ott hagyja az Isten szent nevében megsemmisülni, azaz: ideiglenes megőrzés végett ott élővirág löbbát nem adható, mert csakis így vehetjük elejét a bannünket immár többször ért kárnak és ugyanakkor a kööltár előtt az élet és vagyon veszélye is önként meg fog szünni. Tisztelettel *Gásza Béla*.

— **A bankkormányzó útja.** Eszékről táviratozzák: *Bilinski*, az osztrák-magyar bank kormányzója, éjjel 11 órákor *Toepke* alkormányzó, *Pranger* vezértitkár és *Ellischer* központi fel-

ügyelővel ideérkezett. A vasuton *Pfeiffer* Károly Lipót főtanácsos és a bank fiókjának hivatalnokai kara várták és üdvözölték. A kormányzó délelőtt a bank épületében fogadta a kereskedők, pénzintézetek és a kereskedelmi kamara küldöttségének üdvözlését. Majd több látogatást tett hivatalos személyiségeknél. Délben a kormányzó és kísérete, valamint több előkelő személyiség, *Pfeiffer* főtanácsos orlovnnyáki birtokán ebédelt. Este *Bilinski* tiszteletére lakoma volt, melyen részt vettek Horvátország majdnem minden bankjának igazgatói.

— **Névmagyarosító cs. és kir. katonatiszt.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy *Held* Ede cs. és kir. kapitány, pécsi illetőségű nyitrai lakos, valamint kiskorú gyermekei: *Jenő*, *Vilmos* és *Ede* családi nevének „*Hegedüs*“-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Vádiratok a vasutasok ügyében.** A beregszászi kir. ügyészség a vasutasok ügyében a nyomozást már befejezte és annak eredményeként a kir. törvényszékhez három esetben vádiratot adott be. *Ninger* József bátyui állomásfőnök és *Márkus* András ottani váltóőr a btk. 481. és 488. §-ai alapján hivatali kötelesség megtagadásának büntetvével és közveszélyű cselekmény vétségével terheltetnek és ebben az ügyben a törvényszék a közvetlen idézést elrendelte és a főtárgyalást május 25-ik napjára már ki is tűzte. *Léwinger* Béla munkácsi, *Szecs* József, *Pap* Benő, *Komlós* Béla, *Kovács* József, *Luz* Dezső, *Munkás* Dezső, *Burás* János, *Kopányi* András, *Marosi* Ede, *Pálfi* Géza és *Kovács* János csapi vasuti alkalmazottak ellen a vádirat ugyancsak hivatali kötelesség megtagadásának büntetése címén adatott be a vádtanács elnökéhez. Ügyükben a tárgyalás szintén rövid időn belül meg fog tartatni.

— **Ékszereszek országos gyűlése.** A magyarországi aranyművesek, ékszereszek és ötvösök pünkösdi vasárnapján, Temesvárott országos gyűlést tartanak. Az ékszereszek szövetségének aradi fiókjá részéről *Geller* Izsó elnök, továbbá *Weinberger* Ferenc, *Grallert* Rezső, *Dick* Rezső és *Kintzler* Zoltán vesznek részt az országos gyűlésen.

— **Cégváltozás.** A *Seidner* Bernát előkelő bezovai cégben változás állott be: ezentúl *Seidner* Bernát és *Fia* lesz a cég címe. E változást az alábbi körlevél adja hírül:

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy több év óta üzletemben működő fiamat eddigi cégvezetőmet *Seidner* Rezső urat nyilvános cégtársul fogadtam és üzletemet ezentúl *Seidner Bernát és Fia* törvényszékiileg bejegyzett cég alatt fogom vezetni. Kérve az alanti cégjegyzésről szíves tudomást venni, vagyok magamat további b. jóindulatába ajánlva kiváló tisztelettel *Seidner* Bernát.

— **Az aradi omnibusz kérelmei.** *Piti* Mihályt, az arad-gáji omnibusz tulajdonosát a város tanácsa arra kötelezte, hogy a Szabadság-téren levő megállóhelyét lássa el aszfaltburkolattal. *Piti* Mihály ma panaszos beadványt intézett a városhoz, a melyben a fenti kötelezettség alóli felmentését kéri. Ha azonban a város ezt a felmentést nem adja meg, folytatja *Piti* Mihály, legalább azt engedjék meg neki, hogy a kiaszfaltozott megállóhely mellé a következő feliratu táblát akaszthassa ki:

Omnibusz megállóhely.
Ezen helyen kocsinak megállani
tilos!

Kéri továbbá, hogy a város rendőrileg ellenőriztesse a tilalom megtartását. Ezenkívül azt kérelmezi, hogy miután eddig az *Andrássy-téren* és a *Vörösmarty-utcán* keresztül közlekedett az omnibusz a Szabadság-térre, és miután ez az út a rossz kövezet miatt nagyon rúzsos: engedje meg a város, hogy az omnibuszok ezentúl az *Atzél Péter-utcán* át mehessenek a végállomáshoz. Végül pedig azzal az óriási kérelemmel áll elő, hogy rossz idő és rossz ut-

esetén engedjék meg neki, hogy két ló helyett *háromat* fogjon be.

— **Egy ismert színészcsalád gy. szá.** *Peterdy* Sándort, az Aradon is ismert kiváló színészt súlyos csapás érte. *Fia*, *Peterdy* Jenő 17 éves kereskedősegéd föbelőtte magát Szombathelyen. Mi vitte a gyermekifjut végzetes tettének elkövetésére, azt nem jelenti a hír.

— **Megtámadott alügyész.** Kecskemétről táviratozzák: *Gyalokay* Sándor dr. királyi alügyészt tegnap este 11 órákor az utcán séta közben két csavargó megtámadta és bottal le akarták ütni. Az ügyész segélykiáltásaira megjelent rendőröktől a csavargók megugrottak.

— **Szerelmi dráma.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A budapesti Nádor-szállóban *Frigyes* Gusztáv magánhivatalnok ma délután agyonlőtte kedvesét, *Némét* Annát, azután önmagát. Hátrahagyott leveleikben azt írják, hogy nem lehettek egymáséi, azért kellett meghalniuk.

— **Kirabolt zimándi gazda.** Békés Csabáról jelentik: *Kertész* Mihály zimándi lakost a Gyula közelében lévő *Gárdos* hidnál három ember, midőn lovali eladása után este haza indult a vásárról, bunkósbottal félholtra verte és 200 korona pénzt elrabolta. A rendőrség a tettesek nyomában van.

— **Aradi léghajó a st-louisi kiállításán.** Ily cím alatt reprodukáltuk az „*Ujság*“ azon hírét, hogy *Némethy* Emil, az aradi Szalmapapirgyár igazgatója az általa föltalált repülőgéppel részt vesz a st-louisi vilákiállításán. Ma *Némethy* igazgató u. annak közlésére kért föl, hogy az egész hírből egy szó sem igaz.

— **Szerencsétlenül járt ácssegéd.** *Matyók* Ferenc 65 éves aradi ácssegéd ma a *Vörösmáry* utca 1 ső számú házában egyik másodemeleti szobájában a mennyezetet javította. Munkája befejeztével az állványról, amelyen állott, deszkákat adogatott le lent álló társának. Epen, mikor az utolsó deszkát adta le, elvesztette az egyensúlyt és lezuhant a köztörmelékkel telt padlóra. A hátára esett és súlyos sérüléseket szenvedett. Az értesített rendőrség részéről *Murády* Almos inspekción rendőrtiszt és *Prohászka* László dr. mentek ki a helyszínre. A súlyosan megsebesült munkást a kózkórházba vitték.

— **Valódi müncheni udvari sör kapható a mai naptól** kezdve a pünkösdi ünnepek tartama alatt a *Fehér Kereszt* szálloda télikertjében és a *Deák* Ferenc utcai borkimérőjében.

— **Bérmajándék** legszebb, legizlésebb és legolcsóbb áron kapható óriási nagy választékban *Weinberger* Ferenc jóhírű szolid ékszerészünknél *Andrássy-tér*, Központi szálló épület. Ugyanott egy jó házból való fiu, tanulónak felvétetik.

— **Rendkívül sok idegen** érkezett a vidékről és a helybeliek is hozzááztak már a vásárláshoz. Az üzletek jobbra tömve voltak reggeli nap-estig, meg is érdemlik derék kerekedőink ezt a nagy forgalmat. Az érdeklődés központjában ott találjuk *Porter* Vilmos Nagy Áruházát a Szabadságtéren. Ez a vállalat elmondhatja magáról, hogy kedvence a közönségnek. De nem hiába, mert igazán sokat nyújt választék és olcsóság tekintetében. Tegnap zsufolásig megtelek az áruház összes osztályai és már késő este volt, mikor az áruház kapui végre bezárulhattak. Így hát egészen bizonyos, hogy ezen a napon igen sokan fogják ismét felkeresni *Porter* Vilmos Nagy Áruházát a Szabadságtéren.

— **Bérmálási ajándéku** legalkalmasabb az állandó értékkel bíró ékszertárgy és ilyen legelőnyösebben vásárolhat *Kun* József ékszerüzletében *Árad*, *Andrássy-tér*, *Reinhart-palota*. 1395

— **Parketta** tükörfényes lesz *Vojtek* és *Weisz*-féle parkett-viasz használatától 1 doboz 1 korona. 44

— **Fizetésképtelenség.** A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: *Holzman* Alajos, *Luzetz*. — *Grandnik* János, *Grachovo*. — *Altbauer* Bendyt, *Przemysl*. — *Schauer* Márkus, *Stanislaw*. — *Krémer* *Frigyes* fűszerkereskedő, *Erzsebetváros*. — *Móser* *Engelbert*, *Bécs*. — *Hoksch* *Franciska*, *Ujpest* (billini kerület.)

Egy aradi szélhámos karrierje.

Aki kénytelen lopni.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 20.

A kolozsvári törvényszék százhatvanhat rendbeli büntetendő cselekményért, lopásért, sikkasztásért, csalásért és hamisításért vonta tegnap felelősségre Fried Henriket. Ez a név, nem ismeretlen az aradi közönség előtt, amennyiben Fried Henrik Radnán és Aradon kezdte meg pályafutását. A radnai járásbíróság hat hónapra, az aradi törvényszék lopásért és sikkasztásért hat évi fegyházra ítélte annak idején Fried Henriket, aki ezt a büntetést Vácon le is ülte.

A százhatvanhat rendbeli deliktum miatt felelősségre vont szélhámos a legutóbb a „Hazai általános biztosító társaság”-nál volt alkalmazva. Ott követett el egy csomó lopást, sikkasztást, csalást, okirathamisítást. S mikor reájöttek üzelméire, előbb megkegyelmeztek neki. Családos ember lévén két gyermekkel, azt hitték, talán megjavul, talán visszafizeti a kárt. De egy jegyzőkönyvet vettek vele, melyben elismeri, hogy ravasz fondorlattal megkárosította a társulatot. Természetes, hogy Fried Henrik e kétségtelen bizonyítókra azt mondja: ártatlan, de presszionálták, hogy ismerje el magáénak a más bűneit. Mert ő akkor meg volt hatva és meg volt indulva, hát ezért írta alá a jegyzőkönyvet.

Ilyen és hasonló kifogásokkal védekezik, a reá kiderült tengernyi vádak ellen. Mert az van elég.

A vádirat szerint ugyanis, Fried Henrik 45 éves egyén; a radnai járásbíróság által lopás vétségéért hat hónapra és aradi kir. törvényszék lopás és sikkasztásért már hat esztendőre büntetett egyén ellen a kir. ügyészség vádat emelt:

1. A Hazai általános biztosító társaság sérelmére elkövetett 86 lopás, illetőleg jogtalan eltulajdonításért. 2. Ugyanezen társaság sérelmére elkövetett 14 rendbeli csalás és magánokirat hamisításért. 3. Ugyanezen társaság sérelmére elkövetett csalás és okirathamisításért. 4. Ötvenkét rendbeli csalásért, tíz kisebb esetért. Végül felelnie kell egy kihágásért, melyet azáltal követett el, hogy Gracza György biztosítási titkár nevében, önmaga részére egy szolgálati bizonyítványt hamisított.

A tárgyalás, amelyre körülbelül hatvan tanu van beidévezve, csak néhány nap múlva fejeződik be.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A dohánycsempész gyilkosa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 20.

Az aradi törvényszék vádpancája ma kegyetlen gyilkost helyezett vád alá. A gyilkos igazi csavargó, senkije a világon, árván bitangolta be az országot és rablásból, lopásból élt. Nagyszalontáról származott és gyakran látogatott el Aradmegyébe is. A múlt év őszén a naplopó, — Császár Ferencnek hívják — ismét berándult Aradmegyébe. Vadász község határában megismerkedett Cs. Szabó János nevű sarkadkeresztúri dohánycsempészzel, a kivel a hivatás közösségénél fogva összebarátkozott. Simonyifalván jártak s Cs. Szabó János a falu szélén egy szénaboglya tövébe leült falatozni. Császár észrevette, hogy a csempésznél van kis pénz. Fáj a foga a kis pénzre, a mely összesen tizenhat koronát tett ki. Mikor Cs. Szabó javában evett, Császár eltűnt, de csakhamar visszatért egy fejszével. A gonoszlelkű

ember ekkor hátulról három hatalmas ütést mért a falatozó ember fejére, a ki az ütések következtében nyomhan kiadta lelkét. Császár elszedte tőle a pénzt s elment Nagyszalontára mulatni. Csak nagysokára ezután, talán négy hónap múlva fogták el s Aradra kísérték.

A vádpancás ma szándékos emberölés bűntettéért vád alá helyezte.

NAPIREND.

Május 21. Szombat. Róm. kath. naptár: Timót vértanú. — Protestáns naptár: Timót vértanú. — Izraelita naptár: Sabbat, Sebuoth 2. napja. — Görög-keleti naptár (május 8.): János ev. — A nap két 4 óra 1 perccor, nyugszik 7 óra 20 perccor.

Kölcsény-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklyemúzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvös, keleten elvélve csapadék.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 20.

Két napig esett felváltva az életet adó eső, mely után az idő kissé hűvös, széles lett.

Előreláthatólag nagyon meg fog változni a termő föld képe, de teljes javulást a termésnek már nem lehet jósolni, mert az eddigi mostoha idők sok kárt tettek.

Az ország különböző részeiből jeleznek esőt és a budapesti tőzsde ma további 15—20 fillér áremelést jelez, ami a további fejleményekre még tájékoztatlanyságot idéz elő.

Mintegy 800 mm. buza és 500 mm. tengeri volt a behozatal, mit jó kínálat mellett napi áron vásároltak napi fogyasztóink.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.60—7.80.

Buza közép 7.40—7.50.

Tengeri 4.70—4.80.

Rozs névleges jegyzés 5.70—5.80.

Arpa névleges jegyzés 5.80—5.40.

Zab névleges jegyzés 5.20—5.30.

Irányzat szilárd.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 20.

Delitőzsde. Buzakínálat mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Szilárd irányzat mellett 38,000 métermázsza került forgalomba 15, közben 20 fillérral drágább áron. Egyéb gabonanemek közül rozs és zab 5—10 fillérral drágább. Időjárás széles.

Értéktőzsde. Berlin 1 $\frac{1}{4}$, Páris 10 magasabb.

Zárhat 12 órakor:

Buza májusra	8.30—8.31
Buza októberre	8.56—8.57
Rozs októberre	6.74—6.75
Zab májusra	5.35—5.40
Zab októberre	5.63—5.64
Tengeri májusra	5.10—5.15
Tengeri júliusra	5.26—5.27
Repce augusztusra	11.—11.10

Zárhat 5 órakor:

Buza májusra	8.30—8.31
Buza októberre	8.70—8.71
Rozs októberre	6.84—6.85
Zab májusra	5.35—5.40
Zab októberre	5.72—5.73
Tengeri májusra	5.10—5.15
Tengeri júliusra	5.31—5.32
Repce augusztusra	11.—11.10

Zárhat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	640.75
Magyar hitelrészvény	702.—
Leszámitolóbank részvény	453.50
Rima-Murányi vasmű részvény	492.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	638.—
Közúti vasút	578.—
Városi villamos vasút részvény	332.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 20. —

Magyar elstrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 119

—120 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 119—120 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 119—120 fillérig.

— Vihar, eső, jég. Az időjárásban tegnap beállott fordulatról a következő újabb távirati jelentéseket vesszük:

Szent Gotthard. A szent-gotthardi járásban Vasdobrán és környékén tegnap este 1 $\frac{1}{6}$ óra körül óriási nagy zivatar dühöngött, hét nyolc percig diónagyságu jég óriási mennyiségben esett le és minden tönkre tett. A jégkár ellen semmi nem volt biztosítva.

O-Kanizsa. Kilenc hétig tartó csapadék nélküli szárazság után éjjeli 11 órától ma reggelig folyton esett az eső Magyar-Kanizsa központtal számított 28 kilométeres körben.

Zimony. Az éjjel Zimonyban kevés eső volt, reggel beborult. A hőmérsék a tegnapi hőség után igen alászállott.

Nagybecskerek. Az éjjel bő eső volt és jelenleg is be van borulva. A vetésekre az eső jótékonyan hatott.

Szegeárd. Itt csendes, hosszantartó eső esett, mely a hosszas szárazság után jótékonyan hatott a silány buzavetésekre és a kápnövényekre.

— Graepel Hugó-fele szabadalmazott cséplőgép törekrosta vaslemezéből. Már mult évben volt alkalmazva ezt az elmés és praktikus törekrostát lapunk hasábjában ismertetni. Azóta cséplés közben kipróbáltatott és egy Graepel Hugó gépgyáros ur kiadásában megjelent füzet, ismerteti azokat az elismerő leveket, amelyek a törekrosta jó és hasznos munkáját dicsérik és minden öndicséretnél ékebben szólnak. Még jobb bizonyítványt szolgáltatnak azonban az utánrendelések, melyek a pontá érkezők a gyárba és amelyek Graepel Hugó urat arra indították, hogy rostalemezosztályát kibővítsé, hogy a megrendeléseknek megfelelhessen. Felhasználjuk ezt az öröndetes alkalmat, hogy ezen ajánlatos törekrostát még egyszer rövidesen ismeressük, és reméljük, hogy ezáltal olvasóinknak, akik netán még nem ismernék, hasznos szolgálatot teszünk. Ezen rosta szélességében párhuzamosan és hosszában áttett sorokban alkalmazott, kupalaku, egyszer felfelé, egyszer lefelé hajlított emelkedésekkel és mélyedésekkel van ellátva, hasonlóképpen, mint a répvágó késeké. Azáltal, hogy lemez felfelé és lefelé van nyomva, a lemez szélességében egy felfelé és egy lefelé nyomott kup között egy ovális nyílás képződik, azonban nem a felületen, hanem a rosta metszési oldalán, úgy, hogy a könyök-lökések által előretolt törekhalmoz nem juthat ezen hátrafelé fekvő nyílásokba. A kifolyó vég irányában egyáltalán nincsenek lyukak. A felfelé nyomott felületek által emelkedések képződnek, amelyeken a halmazokban lévő törek széteszik, anélkül, hogy eldugulást okozna. Ezáltal a magvak jobban kerülnek el elő, kiválnak a halmazból, míg ellenben a lefelé nyomott felületek a törekből kijutó magvak részére csatornákat képeznek, melyek közvetlenül a nyílásokhoz vezetnek. Minden sornyi felfelé és lefelé nyomott felület egy sor nyílást képez és minden sor nyíláshoz egy sor csatorna vezet, melyek a lefelé nyomott felületek által képződnek. A szita fekvése nem lejtős, mint eddig volt, hanem vagy egészen vízszintes, vagy a kifolyó végén valamivel magasabb, mint a dob vége felől. Világos, hogy a szita ezen alakjánál, emelkedéseinek és nyílásainál magvak nem szaladhatnak ki és rövid szalma alig jut az alsó tisztítóübe. Mialatt a könnyebb törekhalmoz a könyök lökése folytán emelkedésről emelkedésre tolódik és folytonosan szétválva vékony rétegekben kifelé mozog, az összes magvak utat találnak a csatornákon át az egyenes, vagy az ellenkező irányban lejtősen elhelyezett lemezek metszési oldalán levő nyílásokon át az alsó tisztítóübe, ahol azokat gyöngö szél is tisztítja. Ezen szabadalmazott törekrosta bármilyen rendszerű régi gépnél is alkalmazható. Megrendelésnél a gép gyártója, száma, valamint a törekrosta hosszúsága és szélessége irandó meg. Ez alkalmával felemlítjük még, hogy a mult évben egy más törekrosta feltalálója ezen törekrosta megrendelése ellen intést bocsátott közre több napi és szaklapban, mert állítólag az ő szabadalmába ütközik. Miként teljesen megbízható forrásból tudjuk, az ez iránt indított szabadalmi megtámadási per nem régen végleges befejezést nyert, amennyiben a bíróság a kétféle törekrosta együttes próbája után megállapította, hogy Graepel Hugó rostája nem ütközik az előbbi szabadalmába és az előbbivel szemben lényeges és szabadalmazható javítást mutat fel.

 Kérjük a t. közönséget, egy helybeli, minden hirdetésünket utánzó könyvkereskedés reklámjait cégünkével össze nem téveszteni.

Bérma ajándéknak

rendkívül alkalmas

imakönyvek

a Hock János

bérma-imakönyvei

és

Hock Imakönyve

a serdülő ifjuság részére.

Hock J. ifjusági imakönyve:
vászonkötésben **2** kor., chagrin-bőrkötésben **4** kor., párnázott igen finom bőrkötésben **5.50** kor., **6.50** kor., **8** kor. és **10** korona.

Hock János bérma-imakönyve:
párnázott chagrin bőrkötésben **5.50, 6.50, 8** korona.

Hock János imakönyve felnőttek számára bőrkötésben 5.50 kor., párnázott finomabb bőrkötésben 6, 7 és 8 kor., párnázott borjubőr kötésben 12—14 kor. és 20 korona, bőrtokban 24 kor.-tól 30 kor.-ig.

Több mint 100

különféle bekötésben

kaphatók:

INGUSZ I. és FIA

könyv- és papirkereskedésben Aradon.

CSARNOK.

Délibáb.

Irla: Tutsekne-Beckhoff Lilly. [3]
(Folytatás.)

Odabent, a kedves, barátságos szobákban vígan folyik a beszéd, pedig úgy látszik, a természetben vihar készül most, a mely a fák gyöngye, törekeny hajtásait megtöri és a földig hajlítja a büszke, szép virágok hívalkodó, tarkaszirmos fejét. Aztán elvonul a vihar, igaz, és újra kisüt a nap és virul a rét, szebben, pompásabban. De egy-két ágacska mégis össze-tört és el fog fonnyadni egy-két kis levél, holott tavasz van, Isten kegyelméből, s az őszi fagyra nem gondol senki most.

A percek, órák eltelnének gyorsan, az alkony elmossa a házak és fák körvonalait.

A szobában lámpa ég.

Aztán az is kiálszik, s az éj néma, mély-séges csöndje mindent elborít. Mintha álmorúna az egész világra, fényes vagy sötét bus vagy káprázatos. És elalattna egyben minden boldogságot és szenvedést, minden gyönyört és minden gyötrelmet.

És ilyenkor, csöndes, néma éjszakán lassan, észrevétlenül lopózik a szívekbe az érzések hajnalának első, rózsás sugára, sejtéseket ébreszt, halvány, ködös vágyakat, bizonytalan, homályos és tökéletlen formákban.

Ki tudná meglesni a teremtes e rejtélyes munkáját? Mikor a semmiből alak és lényeg lesz lassanként?

Mert a reggel, a napfény hiába űzi el az éj fantomjait. Az érzés gyöngye, ébredező csillára a szívben megmarad ezért.

És fejlődik tovább.

Ki bajlódik ily szubtilis dolgokkal? Ki figyel meg makacs kitartással mindennap a rügyek fakadását?

S az ember azt veszi egyszerre észre csak, hogy itt van, a mi nem volt, a mi új, a mi él.

A szerelem ez. A tavasz. Az élet.

Rózsai erről álmodik.

S a napok eltelnének lassan, egyik a másik után; közelebb hozzák az embereket egymáshoz, ezer alkalmat nyújtanak a bizalmas beszélgetésre. A légkör megtelek valami titokzatos-sággal.

És mégis, épen Rózsai érzi úgy, mintha ők ketten eltávolodnának egymástól, mintha idegenekké válnának lassan s a közös, gyermek-kori emlékek elhalványulnának, színüket veszítve teljesen. Vajjon téved e talán? Vajjon a feltámadó érzések csalják-e meg? Holott oly jól esik gazdag, pazar színekkel festeni ki a jövőt, csendes, holdfényes estéken elmerengni a mesze, homályba vesző, édes múlt felett.

Ámde a nap odakint újra kisütött már.

A virágok kelyhén a harmat gyémánt cseppjei ra yognak, a levegő friss és üde most. A földből felszálló nedvesség párázata megfekszik a réte. Hűvös van küssé.

Könnyű gallért vetett a vállára Eliz. Ugy siet végig a kerten, a veteményes ágyak felé. A virágokat nem is nézi most.

Aztán hirtelen elcsodálkozva megáll a lugas előtt.

— Hogyan? Te felkeltél mér? Ily korán?

— Vártalak téged, — mondja Laji és mosolyog. — Felséges a reggel a szabadban, falun. A természet maga is megifjodik. Minden oly igaz, oly tiszta és tökéletes. Nincs ebben a reggeli napfényben semmi hazug káprázat, mint az alkony bitoros színjátékában annyiszor. Áthatja az embert, erőssé, boldoggá teszi. Nem érzed ezt, Eliz?

— Talán.

— Lásd, ez a keret, ez a háttér illik hozzád lejjebb. Te is oly édes vagy, oly üde, oly igaz, mint a reggeli nap fénye. A természet, a valóság költszete megszépít. Mert lány vagy még. Mint a bimbó a virágokon.

Eliz nem ért ebből sokat. De valami mégis megkapja a csodás, érthetetlen szavakból. A hang, úgy lehet, vagy az érzés halvány, szívárványos sugára, mely átlátszón és tisztán szűrődik át rajtuk.

— Gondoltál-e arra, hogy az emberek életében a szerelem a tavasz, üdvösséges és virág-fakasztó? S a nyár a boldogság, Eliz?

— Igen, azt hiszem, úgy van ez, a mint te mondod. Mintha réges régen gondoltam volna

erre már, és mégis, most állene az ezembe csak. A szerelem! Meséj erről. Te ismered. Én csak álmodtam róla.

— Hogy ismerem e, Eliz? Talán. Most, néhány nap óta csak. De igazad van, mesélni fogok róla! Egyszer, máskor, később. Mert most korán van még, a nap alig bukkant ki a láthatár felett, a virágok, a világ álmokkal van tele. Félig alszik még minden.

A leány elgondolkozva hajja le fejét. Korán van még, igaz. S az élet úgy is minden rejtélyt megold.

Ifju, ábrándos lelke megrészket a nagy ismeretlen előtt. A szerelem? A jövő ködös homálya fedi még. Ki tudja, boldogság fakad-e nyomában? . . .

(Vége következik.)

Szeszüzlet.

— Május 20. —

Mai jegyzéseink: Kész árú nagyban nyers szesz 149 korona, kicsinyben 152 korona; finomított szesz nagyban 152 korona, kicsinyben 154 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék 12-80—13— korona mmásánként.

IDEGENEK ARADON.

— Május 20. —

Fehér Kereszt szálloda. Feigl Ede birtokos Delta. — Monti Fülöp utazó Bécs. — Lehmann Gyula utazó Bécs. — Hirsch Jenő utazó Bécs. — Freyler Béla cégfőnök Budapest. — Kamaseder István bankhivatalnok Budapest. — Pokorny Sándor orvos Budapest. — Zimmer Todor mérnök Budapest. — Bleyer Rezső utazó Budapest. — Wiener Sándor utazó Budapest. — Gaál Adolf vállalkozó Budapest. — Szendrey János kereskedő Budapest. — Erős Ede tisztviselő N. Szalonta. — Jakobi Lajos utazó Budapest.

Központi szálloda. Winkler Nór utazó Bécs. — Korek Kálmán birtokos Kujed. — Jász Géza orsz. tornaeületesi titkár Budapest. — Gergely Mór gyarigazgató Budapest. — Böhm Mór utazó Ujvidék. — German Frigyes kereskedelmi utazó Budapest. — Rubiner Rudolf utazó Bécs. — Pollák Béa ügyvédjelölt Szarvas. — Kun Miksa ügyvéd H. M.-Vásárhely.

Nyári színház.

Szombaton, 1904. évi május hó 21 én:

ITALIA VITALIANI olasz színművész és társulatának vendégjátéka:

Stuart Mária.

Tragédia 5 felvonásban. Irla: Schiller.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Sürgöny.

Sürgöny.

Teljesen új tagokból szervezett
művész-társaság.

Ma és mindennap
az **EURÓPA-kávész**

új színpadán, kedvezőtlen idő esetén a kávéházi teremben

szolid családi műsor

mindennap új bohózzattal.

6 énekesnő.

5 férfi komikus.

Népszínműénekesek.

Fentartott helyek.

Fentartott helyek.

Kezdete 9 órakor.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri az

Igazgatóság.

Ékszerárnyak

a közlegő bérnyáláshoz a legnagyobb választékban kapható csakis

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerésznyél

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Ugyanott mindenféle más tárgyak megvétetnek vagy átcseréltetnek.

Veszek 1078

zálogczédulákat.

Telefon 438.

Köhögést csillapít

a hirneves és kellemes ízű

Kaiser-féle

mell-bonbon.

2740 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja a biztos eredményt köhögés, rekedtség vagy katarus és elnyálkásodás ellen. Minden egyéb szert kérünk visszautasítani.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Guterl Földes Kelemen és Khudy József a Szűz Máriához, Berger Gyula a Szent Brzsebethhez címzett és Majos Arpad gyógyszerárnyában Aradon. 247

Javallatok: a légzőszervek és emésztőszervek mindennemű katarrhusos megbetegedéssel, szivizom-betegségek és abból eredő astmatikus bajok, valamint vészegénység stb.

Gleichenberg gyógy-hely.

Alkalikus-muriatikus források: Constantin és Emma forrás; alkalis-muriatikus szénsav: János forrás; tiszta szénsav: Klausen-forrás; savó, sterilizált tej (száraz táplálás), kefir, forrás-só belelegzés, fenyőtűgöz belelegzés, mindkettő külön kabinkban; légzési készülék, pneumatikus kamarák, édes ásványvíz, pezsgő meleg fürdők és természetes szénsavas fürdők szivizom betegségeknél, fenyőtű és aczseifürdők. Nagy vizgyógyintézet, terepkura. Lány, langyos, meleg, pormentes, szélesenedes levegő, erdőes fensíkon. 8405

Felvilágosítás és prospektus ingyen.

Lakás és kocsi megrendelések az igazgatóságnál Gleichenberg.

Saison május 1-től szeptember végéig.

CZERNÓCZKI MIHÁLY

uri és női cipész

Aradon, Kossuth-utca 66. sz. Flók-üzlet: Boros Béni-tér 2. sz. (Kneffel-házban).

Ajánlja a n. é. közönség figyelmébe saját készítményű

uri-, női- és gyermek-czipő raktárát

rendkívül olcsó árak mellett. — Legjobb gyártmányu czipő lakkok, cremek és fűzők minden színben raktáron. 1225

Országszerte ismert

vizsgalapjainkból

100 drb 1 korona a pénz előre való be- küldésével bérmentve 1 k. 30 f., mint keresztkötés tokban küldve, a gyűrődés ellen vedve. 100—750 drbig a bérmentés- tésre 72 fillér küldendő. Utánvétellel a szállítási költség sokkal több.

Ingusz I. és Fia kiadóhivatala Arad.

Ház építés.

Csermőn a rom. kath. lelkész részére építendő lakásra pályázatot hirdetünk. A pályázat határideje 1904. május 28-ika. Írásbeli zárt ajánlatok alólírottakhoz küldendők. Szóbeli ajánlat, május 28-án délelőtt 11 órakor Csermőn lesz megtartva. A beérkezett írásbeli zárt ajánlatok vagy szóbeli ajánlatok közül bármelyik fogadtatnék is el, az csak a püspöki hatóság jóváhagyása után emelkedik érvényre. Terv, költségvetés és feltételek Csermőn Mauró Józsefnél betekintheők. Pályázók akár írásbeli akár szóbeli ajánlatot tesznek, költségre semmi-féle igényt nem tarthatnak.

Csermőn, 1904. május hó 16-án. 1418

Mauró József,
Vertán Ernő,
Keresztes Lajos.

A Tamásda és vidéke szövetkezet

társüzletvezetőt

keres,

ki annyi részvényt váltani köteles, amennyi a tagoknak összesen van, vagy legalább 40 darabot á 20 koronájával. Az üzlet italméréssel együtt ez esetben kezelése alá adatik.

Jelentkezések a kiadóhivatalba kéretnek, a hová e hó 24-én a fenti szövetkezet két igazgató-tagja is megjelenik, hogy az illetővel a bővebbi megbeszélést megtehesse. 1432

XXIV-ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték

melynek remélhető tiszta jövedelme közhasznu és jótekonyczélokra fog fordítatni. Ezen sorsjátéknak 7691 nyereménye van 365,000 korona összegben készpénzben.

Főnyeremény 150,000 korona,

továbbá:

1 főnyeremény	50,000 kor.	20 nyeremény á	500 kor.
1	20,000 "	50	100 "
1	10,000 "	100	50 "
2 nyeremény á	5,000 "	1000	20 "
5	2,000 "	6500	10 "
10	1,000 "		

Huzás visszavonhatatlanul 1904. június 30-án.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohányüzésdében és váltó-üzletben. 3394

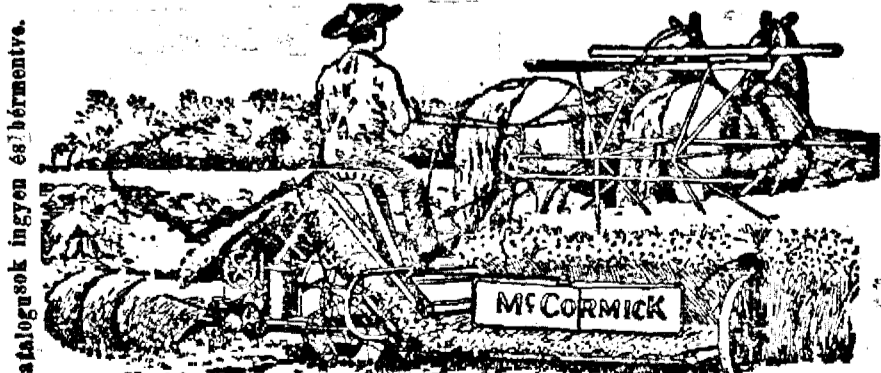
Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

McCormick Harvesting Machine Company

(Chicago-i aratógépgyár.)

KNECHT J. E. igazgató.

Budapest, V., Váci ut. 80.

Gyártmányok: Kévekörtógép, „Daisy“ márekrakó aratógép, fűkasszáló- gép, szénagyűjtő gerelye és „Manila“ kévekörtőfonal gyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép.

Képviselő: Kovács Soma és Társa Arad, Neuman-palota.

Feltűnés!

Pünkösdre

tavaszi és nyári czipőárunkban

óriási készleteket halmoztunk fel s ezért
rendkívül előnyös árakat léptettünk érvénybe.
 Előnyáraink az idény folyamán.

Férfi czugos fekete bőr, erős	2.25	Női csattos czipő, elegáns ...	1.70	Női szürke vitorlavászon, fűzős czipő ...	— .90
„ fűzős, igen tartós ...	2.50	„ fekete bőr czugos czipő, tartós ...	2.20	Leányczipők fűzős, fekete és színes ...	1.60
„ „ I-a Box ...	4.—	„ I-a Boxbőr, igen elegáns	3.50	Gyermekczipő fűzős és gombos kiváló minőség, fekete és színes	— .80
„ „ szürke vitorla vászonból, fürdőre és sport czipőnek ...	1.—	„ fekete és színes bőrczipő, fűzős	2.75		
		„ zergebőr szalon s tánc czipő	1.30		

Legjobb, halaszthatlan alkalom a bevásárlásra!

„TURUL” CZIPŐGYÁR R. T.

főraktára Aradon, **Andrássy-tér**, Minorita-palota, Deutsch Zestvérek üzlete mellett.
 Városi és megyei telefon 537. szám.

Akinek

ismerettség híján

názastársra,
 nevelőre,
 üzletvezetőre,
 könyvelőre,
 segédre,
 ispánra,
 gazdatisztra,
 kulcsárra,
 vinczellerre,
 kertészre,

kulcsárnőre,
 gazdaszonyra,
 szakácsnőre,
 szobaleányra,
 házi- vagy
 irodaszolgára,
 pénzbeszédőre,
 házmesterre,
 stb.-re
 van szüksége

Aki

eladni kíván

bortort,
 zongorát,
 bort,
 gyümölcsöt,
 gabonát,

üzletet,
 műhelyt,
 lakást stb.;
 vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
 házat
 vadászterületet,

halászatot,
 telket,
 kocsit,
 lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevétel céljából keresi;

Aki

vaiamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célzt, ha az

„ARADI KOZLONY”

kis hirdetési rovatát használja.

Intelligens urinő,

éltes uriemberhez ajánlkozik, elvállalja háztartása vezetését és gondozását. Honorariumot nem, csak jó bánásmódot igényel. Leveleket „Szolid 36” címen a kiadóhivatalba kér. 1414

Butorozott szoba

külön bejáráttal azonnal kiadó. Andrássy-tér 20. sz. 18. ajtó. 1374

Használt ólom

megvételei kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Alkalmazást nyer

helybelli részvénytársaságnál irodai teendőkhöz jártnak nő. Hasonló állásban már alkalmazva voltak előnyben részesülnek. Írásbeli ajánlatok „Irodai kezelő” címmel a kiadóhivatalba küldendők.

Egy előkelő

állásban lévő csinos fiatal ember ismerettségét óhajt kötni oly tisztességes fiatal, illetőleg özvegy asszonynyal, ki őt vizontszolgálatok ellenében segélyezné. Választ „Komoly” jelige alatt kérek, lehetőleg fényképpel, a kiadóba. 1437

Szép lakás

két utcái szoba, előszoba (csatorna, vízvezeték) augusztus 1-re kiadó. Czim a kiadóban. 1431

Irógép

„Adler” rendszerű 2 drb. alig használt, jó karkan darabonként 200 koronáért kapható. Czim a kiadóhivatalban. 1440

Istálló

4 lóra, kocszinnel azonnal kiadó. Bővebbet Beros Béni-tér 7. 1441

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv. Társaságnál.

500—1000

koronát kereshet

minden risikó nélkül, minden különös előképzettség nélkül havonként teljesen költségmentesen.

Tessék ajánlatot küldeni Konstant. Eisele névre Stuttgart Ludwig-strasse 56. „E. 87” jelige alatt. 590

Alapított 1860. Telefon 213.

Pünkösdi ünnepekre

a legizlésebb

nyakkendőket

valamint a legdivatosabb

szalma kalapokat

kéram kirakataimban megtekinteni.

Münz I.

uri divat üzlete. 677

***
 Csodásan és rögtön hat lábízadás ellen a
Dr. Tsajkovszky-féle szer.
 Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábakat, akkor nemcsak az izzadás mulik el már kétszeri alkalmazás után teljesen és bizonyan, hanem megszűnik a czipők kellemetlen és undorító buze. Amellett ezen készítmény teljesen ártalmatlan. 999
 * * *
Földes Kelemen
 gyógyszerész
 Arad, Deák Ferenc-utca.

Telefon 242. sz.

Költözködők figyelmébe!

Villanyos csengő

berendezéseket

Villanyos csengő

átalakításokat.

Villanyos csengő

ovi jó karban tartását

jótállás mellett eszközöl

Kalmár * *

* * József

villanyműszerész

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)